

ŠTÚDIA EMN 2024

**Zlúčenie rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín: aktuálny
stav národnej legislatívy a praxe dvadsať rokov po
implementácii smernice o zlúčení rodiny – príspevok SR**

Štúdia EMN – dotazníková forma
február 2025

Financované
Európskou úniou

Štúdia bola spracovaná ako súčasť činností Európskej migračnej siete (European Migration Network – EMN), ktorá poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a azyle na podporu tvorby politík EÚ a jej členských štátov. Činnosť EMN financuje Európska únia (EÚ) a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR).

Aktivity EMN sú zamerané na témy súvisiace s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín. Realizujú sa prostredníctvom národných kontaktných bodov v členských štátoch EMN (členské štáty EÚ okrem Dánska) a v pozorovateľských štátoch (Nórsko, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina, Čierna Hora, Arménsko, Srbsko, Severné Macedónsko), v koordinácii s Európskou komisiou (EK), konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti.

Túto štúdiu zostavila Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu EMN v Slovenskej republike (SR). Národný kontaktný bod EMN v SR tvorí Ministerstvo vnútra SR (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, migračný úrad, odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra SR), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí), Štatistický úrad SR (Sekcia sociálnych štatistík a demografie) a IOM.

Táto štúdia – v dotazníkovej forme – bola vypracovaná s finančnou podporou Európskej únie. Názory uvedené v štúdiu nemožno pokladať za oficiálne stanovisko Európskej únie. Rovnako nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky alebo IOM.

Spracoval: Peter Drozd

Otázky špecifikácie štúdie sú neoficiálnym prekladom z anglického jazyka.

Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v SR
Adresa: Grösslingová 35, 811 09 Bratislava
E-mail: ncpslovakia@iom.int
Tel.: +421 2 52 62 33 35
Web: www.emn.sk, www.ec.europa.eu/emn

Predslov

Zlúčenie rodiny je podľa údajov Eurostatu jednou z hlavných ciest legálnej migrácie v Európskej únii za posledné desaťročia.¹

Zlúčenie rodiny je nevyhnutné na zabezpečenie jednoty rodiny a rešpektovanie práva na rodinný život v súlade s medzinárodným a európskym právom, ako aj na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín v krajine ich pobytu. V tomto kontexte predstavuje smernica Rady 2003/86/ES („smernica o zlúčení rodiny“)² kľúčový legislatívny prvok týkajúci sa zlúčenia rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín v EÚ. Smernica uznáva právo na zlúčenie rodiny pre legálne pobývajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a stanovuje podmienky na výkon tohto práva, ako aj práva dotknutých rodinných príslušníkov. Bola prijatá 22. septembra 2003 ako prvý právny predpis EÚ v oblasti legálnej migrácie.

V roku 2017 publikovala Európska migračná sieť štúdiu „Zlúčenie rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín v EÚ a Nórsku“. Cieľom štúdie bolo porovnať národné politiky a postupy v oblasti zlúčenia rodiny medzi 25 členskými štátmi EÚ a Nórskom a poskytnúť aktuálne informácie o vývoji od roku 2011.

Odvtedy táto oblasť prešla zmenami či už na národnej úrovni, alebo na úrovni EÚ, ako napríklad: zmeny v národných legislatívach, viaceré rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, ktoré objasnili dôležité otázky týkajúce sa implementácie smernice o zlúčení rodiny, a rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Pandémia COVID-19 a ďalšie regionálne krízy ešte viac zdôraznili praktické výzvy spojené s postupmi v oblasti zlúčenia rodiny, no zároveň viedli k rozvoju nových postupov na ich riešenie.

V tejto súvislosti je preto cieľom predkladanej štúdie poskytnúť aktualizovaný prehľad o legislatívnom vývoji a vývoji politík v členských krajinách EMN v súvislosti s implementáciou smernice o zlúčení rodiny a vnútroštátnej legislatívy o zlúčení rodiny v krajinách, ktoré uvedenú smernicu neuplatňujú, od poslednej štúdie EMN o zlúčení rodiny z roku 2017.

Metodologicky je štúdia vypracovaná na základe dostupných informácií z verejných zdrojov, ako sú webové stránky napr. MV SR, MPSVR SR alebo MZVEZ SR, na základe analýzy relevantných zákonov, strategických dokumentov a informácií od expertov MV SR a MZVEZ SR.

Na základe dotazníkovej formy štúdií z členských a pozorovateľských štátov EMN vypracováva EK súhrnnú správu so zhrnutím hlavných zistení. Dotazníková forma štúdie za SR, ako aj súhrnná správa sú dostupné na webovej stránke slovenského Národného kontaktného bodu EMN www.emn.sk.

¹ V roku 2022 bolo v EÚ vydaných takmer 900 000 prvých povolení na pobyt z rodinných dôvodov, čo predstavovalo približne 25 % z celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných v danom roku. Z toho viac ako 500 000 prvých povolení bolo udelených rodinným príslušníkom štátnych príslušníkov tretích krajín.

² Smernica Rady 2003/86/ES o práve na zlúčenie rodiny z 22. septembra 2003, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003L0086>, citované 24. 3. 2025.

Zoznam skratiek

EHP – Európsky hospodársky priestor

EK – Európska komisia

EMN – Európska migračná sieť (European Migration Network)

EP – Európsky parlament

ES – Európske spoločenstvo

EÚ – Európska únia

IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu

IT – informačné technológie

MIC – Migračné informačné centrum

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MŠVVM SR – Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR

MÚ MV SR – Migračný úrad Ministerstva vnútra SR

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva SR

MZVEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)

SR – Slovenská republika

ÚHCP P PZ – Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru

VAIA – Výskumná a inovačná autorita

ZÚ – zastupiteľský úrad

Z. z. – Zbierka zákonov

Zhrnutie

Štúdia Európskej migračnej siete (EMN) „Zlúčenie rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín: aktuálny stav národnej legislatívy a praxe dvadsať rokov po implementácii smernice o zlúčení rodiny“ bola vybraná na vypracovanie Riadiacim výborom EMN v rámci pracovného programu na rok 2024. Štúdia je za každý zúčastnený členský a pozorovateľský štát EMN vypracovaná na základe spoločnej špecifikácie – otázok uvedených v ďalšej časti textu. Z národných štúdií Európska komisia vypracuje spoločnú súhrnnú správu s hlavnými zisteniami.

Zlúčenie rodiny predstavuje v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) tretí najčastejší dôvod na udelenie prechodného pobytu. K 30. júnu 2024 sa v SR nachádzalo 14 656 štátnych príslušníkov tretích krajín s prechodným pobytom na účel zlúčenia rodiny, čo predstavuje 13 % z celkového počtu štátnych príslušníkov tretích krajín s prechodným pobytom a 9,8 % z celkového počtu štátnych príslušníkov tretích krajín s udeleným pobytom (bez osôb s udeleným dočasným útočiskom). Hoci celkový počet rodinných príslušníkov narástol od roku 2016 takmer 3-násobne, ich podiel na celkovom počte cudzincov výrazne klesol, a to takmer o polovicu.

Aj tento klesajúci trend môže naznačovať dôvod, prečo problematika rodinných príslušníkov nepredstavuje v SR tému politického záujmu.

Zmeny, ktoré túto skupinu cudzincov od roku 2017 zasiahli, sú minimálne a ich pôvod neplynul primárne z potreby upraviť právne postavenie tejto skupiny, ale skôr ako vedľajší produkt úpravy postavenia iných skupín, ktoré boli v sledovanom období prioritou záujmu politických predstaviteľov, najmä pracovných migrantov.

Okrem zmien, ktoré nutne priniesli transpozície smerníc, bolo primárnou zmenou pre rodinných príslušníkov skrátenie lehoty umožňujúcej vstup na trh práce bez nutnosti získať osobitné povolenie na zamestnanie z 12 na 9 mesiacov. Viac je uvedené v prvej kapitole štúdie.

Druhá kapitola štúdie opisuje, kto je oprávnený byť garantom pre zlúčenie rodiny a ktorí rodinní príslušníci majú nárok na zlúčenie rodiny. Aj keď SR umožňuje zlúčenie rodiny pomerne veľkej skupine rodinných príslušníkov, presahujúcej nukleárnu rodinu, výzvou naďalej ostáva možnosť zlúčenia rodiny pre nezosobášených partnerov a pre zväzky osôb rovnakého pohlavia.

V oblasti podmienok, nutných splniť na udelenie pobytu, je SR veľmi mierna a nevyžaduje deklarovanie splnenia žiadnych integračných podmienok, ani neuplatňuje žiadnu čakaciu lehotu na udelenie pobytu. Viac o podmienkach, ako aj príkladoch dobrej praxe a výzvach spojených s podmienkami na získanie tohto štatútu približuje tretia kapitola.

Štvrtá kapitola sa venuje procesu podávania a posudzovania žiadosti o zlúčenie rodiny a s tým súvisiacimi výzvami a príkladmi dobrej praxe. Právo na pobyt rodinného príslušníka je v SR viazané na pobyt garanta. Jeho zánikom zaniká aj pobyt rodinného príslušníka. Hoci SR neumožňuje zachovanie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny po zániku jeho účelu, umožňuje jeho zmenu na iný druh alebo účel pobytu (po splnení podmienok na jeho udelenie) bez obmedzenia a bez nutnosti vycestovať z územia SR.

Piata kapitola štúdie opisuje práva vyplývajúce zo zlúčenia rodiny, akým je napr. prístup k zamestnaniu alebo vzdelaniu.

SR umožňuje rodinným príslušníkom prístup k štúdiu aj ekonomickým aktivitám. Nie však bez obmedzenia. V oblasti prístupu práva na zamestnanie uplatňuje 9-mesačnú čakaciu lehotu pre rodinných príslušníkov, s výnimkou rodinných príslušníkov držiteľov modrej karty, výskumných a vývojových zamestnancov a zamestnancov v rámci vnútro podnikového presunu. Rodinným príslušníkom osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorým bol udelený azyl, alebo priznaná doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny, patrí právo zamestnať sa od momentu udelenia medzinárodnej ochrany.

Právo na prístup k zdravotnej starostlivosti patrí všetkým cudzincom na základe povinného zdravotného poistenia. Prístup k verejnému zdravotnému poisteniu je však limitovaný typom pobytu a výkonom ekonomickej aktivity na území SR.

Prístup k sociálnemu zabezpečeniu je v SR odvodený od druhu pobytu. Rodinní príslušníci s udeleným trvalým pobytom majú zabezpečený takmer rovnaký prístup k dávkam sociálneho zabezpečenia ako občania SR. Prístup štátnych príslušníkov tretích krajín s prechodným pobytom na účel zlúčenia rodiny k dávkam sociálneho zabezpečenia nie je absolútny, ale väčšina bežných dávok, najmä rodinných dávok, patrí aj tejto skupine.

Kapitola 1: Prehľad situácie v oblasti zlúčenia rodiny

1. Rozlišuje vaša krajina medzi založením rodiny a zlúčením rodiny (v kontexte problematiky opísanej v tejto štúdii)? Áno/Nie. Ak áno, vysvetlite, prosím, uplatňovanie rôznych pravidiel v týchto dvoch prípadoch.

Nie.

2. Aké zmeny nastali v oblasti legislatívy a politik (od roku 2017) v kontexte zlúčenia rodiny vo vašej krajine (vrátane programov týkajúcich sa doplnkových spôsobov legálnej migrácie – complementary pathways)? Zároveň uveďte aj informácie o tom, čo tieto zmeny podnietilo a aké sú ich ciele.

V súvislosti s transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/66/EÚ o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci vnútropodnikového presunu³ umožnila SR od 1. mája 2017 rodinným príslušníkom zamestnancov a stážistov v rámci vnútropodnikového presunu zamestnať sa na území SR odo dňa získania prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny bez nutnosti získania osobitného povolenia. Rovnako transpozícia novej smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1883 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania⁴ priniesla viacero zmien, ktoré ovplyvnili postavenie rodinných príslušníkov držiteľov modrej karty a zvýhodnili ich v oblasti udeľovania prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny a dlhodobého pobytu.

Dňa 20. júla 2022 prijala vláda SR nariadenie č. 269/2022 Z. z. o záujme SR udeliť národné vízum relokovaným štátnym príslušníkom tretej krajiny a ich rodinným príslušníkom.⁵ V zmysle tohto nariadenia sa rodinným príslušníkom relokovaných zamestnancov, za ktorých sa považuje manžel/ka relokovakého zamestnanca, priamy potomok relokovaného zamestnanca, ktorý je mladší ako 21 rokov alebo ktorý je nezaopatrenou osobou, a takýto potomok jeho manžela/ky, ktorí sú zamestnaní v SR na základe národného víza, udeľuje rovnako národné vízum na obdobie trvania národného víza relokovaného zamestnanca, najviac na 1 rok. Národné vízum je možné udeľovať aj opakovane. Na základe národného víza sú rodinní príslušníci relokovaného zamestnanca oprávnení na území SR študovať a pracovať bez obmedzenia a nutnosti získať osobitné povolenie na zamestnanie.

Primárnym dôvodom na zavedenie tohto opatrenia bola podpora investícií, podpora lákania talentov zo zahraničia a tiež podpora tvorby vysokokvalifikovaných pracovných miest aj pre slovenských zamestnancov najmä v oblasti IT. Rozšírenie nariadenia vlády aj o rodinných príslušníkov relokovaných zamestnancov súviselo so zvýšením plynulosti príchodu a uľahčenie usadenia sa na území SR.

Od 1. januára 2023 nadobudla účinnosť novela zákona o službách zamestnanosti⁶, v rámci ktorej sa skrátila lehota umožňujúca vstup rodinným príslušníkom štátnych príslušníkov tretích krajín s prechodným pobytom na účel zlúčenia rodiny na trh práce z 12 mesiacov na 9 mesiacov odo dňa udelenia prechodného pobytu.

Od 1. apríla 2024 SR zvýšila poplatky za udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny zo 132,50 eura na 200 eur a za udelenie trvalého pobytu zo 165,50 eura na 250 eur. Zároveň sa zvýšili poplatky za vydanie dokladu o pobyte zo 4,50 eura na 6 eur a od 15. júla 2024 na 10 eur.

3. Plánujú sa vo vašej krajine zmeny legislatívy, politik alebo administratívnej praxe v oblasti zlúčenia rodiny, ktoré boli oznámené približne v posledných dvoch rokoch (vrátane v kontexte programov doplnkových spôsobov legálnej migrácie – complementary pathways)? Ak áno, opíšte, prosím, najdôležitejšie plánované zmeny. Zároveň uveďte aj informácie o tom, čo tieto zmeny podnietilo a aké sú ich ciele (zmeny v oblasti prístupu k právam sú uvedené v otázke 26).

SR neplánuje žiadne legislatívne zmeny v tejto oblasti. Zlúčenie rodiny v rámci konania o udelenie medzinárodnej ochrany bude posudzované v zmysle definície rodinných príslušníkov v článku 3 ods. 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347.⁷

³ Eur-lex, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0066>, citované 24. 3. 2025.

⁴ Eur-lex, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=oj:JOL_2021_382_R_0001, citované 24. 3. 2025.

⁵ Slov-lex, <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/269/>, citované 24. 3. 2025.

⁶ Zákon č. 488/2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347 zo 14. mája 2024 o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s

„Rodinní príslušníci“ sú, ak už rodina existovala pred príchodom žiadateľa na územie členských štátov, títo členovia rodiny osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí sa v súvislosti so žiadosťou o medzinárodnú ochranu zdržiavajú na území toho istého členského štátu:

- a) manžel alebo manželka osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, alebo jej partner alebo partnerka, s ktorým/ktorou žije v stálom zväzku a s ktorým/ktorou nie je zosobášená, ak sa podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu s nezosobášenými pármí zaobchádza rovnako ako s manželskými pármí;
- b) maloleté alebo plnoleté nezaopatrené deti párov uvedených v písmene a) alebo osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, pod podmienkou, že sú nezosobášené, a bez ohľadu na to, či sa narodili v manželskom zväzku, alebo mimo manželského zväzku, alebo boli adoptované, ako je stanovené vo vnútroštátnom práve; maloletá osoba sa považuje za nezosobášenú, pokiaľ by na základe individuálneho posúdenia jej manželstvo nebolo v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, ak by bolo uzatvorené v dotknutom členskom štáte, najmä pokiaľ ide o zákonný vek na uzavretie manželstva;
- c) otec, matka alebo iná dospelá osoba vrátane dospelého súrodenca, ktorá je podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu zodpovedná za osobu s udelenou medzinárodnou ochranou, v prípade, že osoba s udelenou medzinárodnou ochranou je maloletá nezosobášená osoba; maloletá osoba sa považuje za nezosobášenú, pokiaľ by na základe individuálneho posúdenia jej manželstvo nebolo v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, ak by bolo uzatvorené v dotknutom členskom štáte, najmä pokiaľ ide o zákonný vek na uzavretie manželstva.

4. Viedla judikatúra Súdneho dvora EÚ/Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. M.A. vs Dánsko, C-560/20 CR, GF, TY/Landeshauptmann von Wien, C-230/21 X, Y, Z v Belgische Staat, C-1/23 PPU (Afrin) atď.) od roku 2017 k zmenám v politike a/alebo praxi v oblasti zlúčenia rodiny vo vašej krajine? Áno/Nie. Ak áno, špecifikujte a stručne opíšte zmeny, ktoré priniesla táto judikatúra.

Nie.

5. Zaviedla vaša krajina nejaký program pomoci rodinám (napr. porovnateľný alebo podobný programu zavedenému v Nemecku)⁸? Ak áno, aké sú ciele týchto programov (napr. zlepšiť prístup k informáciám a zjednodušiť proces podávania žiadostí, a to aj cez doplnkové spôsoby legálnej migrácie)?

Nie.

6. Existujú vo vašej krajine nejaké alternatívne spôsoby, ako môžu rodinní príslušníci, ktorí nespĺňajú podmienky na zlúčenie rodiny podľa smernice o zlúčení rodiny alebo vnútroštátnych právnych predpisov o zlúčení rodiny, získať platné povolenia na pobyt (napr. iné doplnkové spôsoby legálnej migrácie, ako sú programy prijímania osôb z humanitárnych dôvodov alebo sponzorské cesty, udelenie postavenia utečenca deťom narodeným v hostiteľskej krajine, udelenie pobytu na základe článku 8 Európskeho súdu pre ľudské práva, atď.)? Ak áno, môžete, prosím, vysvetliť, aké sú tieto možnosti a na koho sa vzťahujú?

Áno. Právny poriadok SR umožňuje udelenie tolerovaného pobytu z dôvodu rešpektovania súkromného a rodinného života. Tolerovaný pobyt je možné z tohto dôvodu udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je

- a) rodinným príslušníkom štátneho príslušníka tretej krajiny s prechodným pobytom alebo s trvalým pobytom,
- b) príbuzným v priamom vzostupnom rade azylanta mladšieho ako 18 rokov,
- c) závislou osobou podľa medzinárodnej zmluvy,
- d) manželom/kou štátneho občana SR s trvalým pobytom na území SR alebo závislým príbuzným v priamom rade štátneho občana SR s trvalým pobytom na území SR,

udelenou medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32024R1347>, citované 24. 3. 2025.

⁸ Program pomoci rodine, Globálny pakt o utečencoch, [Family Assistance Programme | The Global Compact on Refugees | UNHCR](#), citované 24. 10. 2024.

e) slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je manželom štátneho občana SR s trvalým pobytom na území SR,

f) slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov alebo dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov, alebo

g) nezaopatreným dieťaťom starším ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom,

ak neohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok a ak nie je držiteľom platného cestovného dokladu a hodnoverne preukáže svoju totožnosť iným spôsobom.

Deťom cudzincov s udeleným prechodným alebo dlhodobým pobytom na území SR udeľuje SR prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny. Deťom cudzincov s udeleným trvalým pobytom na 5 rokov, alebo trvalým pobytom na neobmedzený čas, udeľuje SR rovnaký pobyt, aký má udelený rodič (garant).

Dieťaťu azylantky, narodenému na území SR, udelí SR azyl na účel zlúčenia rodiny. Takéto dieťa sa automaticky považuje za cudzinca, ktorému sa udelil trvalý pobyt.

Dieťaťu narodenému na území SR cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, poskytne SR doplnkovú ochranu. Takéto dieťa sa automaticky považuje za cudzinca, ktorému sa udelil prechodný pobyt; to neplatí, ak má na území SR udelený trvalý pobyt.

7. Prosím, poskytnite národné štatistiky o celkovom počte podaných žiadostí o zlúčenie rodiny, počte udelených povolení a zamietnutých žiadostí v rokoch 2017 – 2024, a ak sú dostupné, v členení podľa dôvodu pobytu garanta, vrátane toho, či je garant osoba s udelenou medzinárodnou ochranou, a podľa pohlavia.

K 31. 12. 2024 predstavoval počet platných pobytov štátnych príslušníkov tretích krajín na účel zlúčenia rodiny 14 922⁹. SR nedisponuje štatistickými údajmi o počte udelených medzinárodných ochrán na účel zlúčenia rodiny ani údajmi o počte zamietnutých žiadostí o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny.

Kapitola 2: Definícia garanta a rodinného príslušníka

Cieľom tejto kapitoly je objasniť, kto je oprávnený byť garantom na účely zlúčenia rodiny a ktorí rodinní príslušníci majú nárok na zlúčenie rodiny. Ak sa ustanovenia líšia medzi rôznymi kategóriami štátnych príslušníkov tretích krajín (utečenci, osoby s doplnkovou ochranou, pracovníci, študenti atď.), prosím, opíšte tieto rozdiely.

8a. Kto môže byť garantom¹⁰ žiadosti o zlúčenie rodiny vo vašej krajine (napr. maloletí bez sprievodu, študenti, pracovníci vrátane vysokokvalifikovaných atď.)?

V SR môže byť garantom na účely zlúčenia rodiny niekoľko kategórií cudzincov:

a) cudzinec s udeleným prechodným pobytom na území SR, pričom prechodný pobyt môže získať na účel podnikania, zamestnania, štúdia, osobitnej činnosti (lektorská, umelecká, športová, dobrovoľnícka a pod.), výskumu a vývoja, zlúčenia rodiny, plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl, alebo ak má priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí, alebo osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte EÚ, alebo má udelenú modrú kartu EÚ (garantom nemôže byť cudzinec s udelenou modrou kartou, ak má v SR udelený azyl alebo poskytnutú doplnkovú ochranu);

b) cudzinec s udeleným trvalým pobytom na území SR, pričom SR rozlišuje tri druhy trvalého pobytu, a to trvalý pobyt na 5 rokov (udeľuje sa cudzincom, ktorí sú rodinnými príslušníkmi štátnych občanov SR, alebo z dôvodov hodných osobitného zreteľa), trvalý pobyt na neobmedzený čas (udeľuje sa cudzincom, ktorí majú najmenej 4 roky udelený trvalý pobyt na 5 rokov, alebo deťom cudzincov s trvalým pobytom na neobmedzený čas) a dlhodobý pobyt (smernica Rady 2003/109/ES);

c) azylant mladší ako 18 rokov;

⁹ Údaje poskytol ÚHCP P PZ.

¹⁰ Článok 3, kapitola I smernice 2003/86/EC definuje, kto môže byť garantom v prípade žiadosti o zlúčenie rodiny v EÚ.

d) príslušník ozbrojených síl alebo civilných zložiek podľa medzinárodnej zmluvy (zmluva medzi štátmi, ktoré sú stranami Severoatlantickej zmluvy, a inými štátmi zúčastnenými v Partnerstve za mier vzťahujúca sa na štatút ich ozbrojených síl);

e) cudzinec, ktorému bol na území SR udelený azyl;

f) cudzinec, ktorému bola na území SR poskytnutá doplnková ochrana;

g) relokováný zamestnanec s udeleným národným vízom.

8b. Umožňuje národná legislatíva vašej krajiny osobám s doplnkovou ochranou¹¹ alebo držiteľom podobných ochranných statusov podať žiadosť o zlúčenie rodiny? Áno/Nie.

Áno.

8c. Aký je maximálny vek dieťaťa na to, aby malo nárok na zlúčenie rodiny, a aký je vo vašej krajine rozhodujúci vek na určenie, či je dieťa „maloletým“ na účely zlúčenia rodiny?¹²

Na účel zlúčenia rodiny považuje SR za maloletého iba slobodné dieťa do 18 rokov.

9. Rozširuje vaša krajina definíciu rodinných príslušníkov, ktorí môžu požiadať o zlúčenie rodiny, aj na širších členov rodiny mimo základných členov?¹³ Áno/Nie.

Ak áno, ktoré z nasledujúcich skupín mimo základných členov sú to:

Áno.

¹¹ Momentálne osoby s udelenou doplnkovou ochranou nie sú zahrnuté v smernici o zlúčení rodiny.

¹² Podľa článku 4 ods. 6 smernice o zlúčení rodiny môžu členské štáty EÚ požadovať, aby žiadosti týkajúce sa zlúčenia rodiny maloletých detí boli podané pred dovŕšením 15 rokov dieťaťa.

¹³ V kontexte smernice o zlúčení rodiny, ako je uvedené v jej článku 4, členmi základnej rodiny sú manžel/manželka a maloleté deti.

Kategória rodinných príslušníkov	Oprávnený na zlúčenie rodiny vo vašej krajine? Áno/Nie.	Ak áno, prosím, uveďte definíciu alebo popis rodinných príslušníkov (ak je to relevantné).	Prosím, uveďte, či je táto kategória oprávnená na zlúčenie rodiny pre konkrétne kategórie garantov (napr. osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, osoby s udeleným povolením na pobyt na účel zamestnania atď.).
Rodičia	Áno.	<p>Rodič cudzinca alebo rodič jeho manžela, ktorý je odkázaný na jeho starostlivosť, a v krajine, odkiaľ prichádza, nepožíva náležitú rodinnú podporu.</p> <p>Rodič slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov.</p> <p>Rodič slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, mladšieho ako 18 rokov.</p>	<p>Garantom nemôže byť cudzinec s prechodným pobytom na účel štúdia.</p> <p>Garantom môže byť iba azylant mladší ako 18 rokov, ak so zlúčením rodiny vopred písomne súhlasí.</p> <p>Garantom môže byť iba cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, mladší ako 18 rokov, ak so zlúčením rodiny vopred písomne súhlasí.</p>
Dospelé deti	Áno.	Nezaopatrené ¹⁴ slobodné dieťa cudzinca staršie ako 18 rokov alebo nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov jeho manžela, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu.	

¹⁴ Nezaopatrené dieťa je dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov veku, ak

a) sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom alebo

b) sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie štúdiom, alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu alebo úraz.

Nezaopatrené dieťa je aj dieťa, ktoré

a) je oslobodené od povinnosti dochádzať do školy,

b) sa vzdeláva v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo

c) je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav, najdlhšie do dosiahnutia plnoletosti.

Kategória rodinných príslušníkov	Oprávnený na zlúčenie rodiny vo vašej krajine? Áno/Nie.	Ak áno, prosím, uveďte definíciu alebo popis rodinných príslušníkov (ak je to relevantné).	Prosím, uveďte, či je táto kategória oprávnená na zlúčenie rodiny pre konkrétne kategórie garantov (napr. osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, osoby s udeleným povolením na pobyt na účel zamestnania atď.).
		<p>Medzinárodná zmluva uvedená v bode 8a písm. d) považuje za dieťa akékoľvek dieťa cudzinca (bez definície veku) závislé od jeho podpory.</p> <p>Národné vízum môže byť udelené priamemu potomkovi relokovaného zamestnanca (alebo jeho manžela/ky) mladšiemu ako 21 rokov, alebo ak je nezaopatrenou osobou.</p>	<p>Garantom môže byť iba príslušník ozbrojených síl alebo civilných zložiek podľa medzinárodnej zmluvy.</p> <p>Garantom môže byť iba relokovaný zamestnanec s národným vízom.</p>
Nezosobášení partneri (prosím, uveďte, či sa to vzťahuje iba na registrované partnerstvá, alebo zahŕňa aj stabilné dlhodobé vzťahy)	Nie.		
Registrovaní partneri rovnakého pohlavia	Nie.		
Závislé osoby, t. j. osoby, ktoré prijímajú právnu, finančnú, emocionálnu alebo materiálnu podporu od garanta alebo jeho/jej manžela/manželky/partnera (okrem tých, ktoré boli uvedené vyššie). Ak áno, prosím, uveďte, ako je definovaný pojem závislosti v príslušných ustanoveniach/praxi a aký typ dôkazov je potrebný na preukázanie závislosti.	Nie.		
Iní rodinní príslušníci	Áno.	Všetci príbuzní v priamom vzostupnom rade.	Platí iba v prípade azylanta mladšieho ako 18 rokov.
Iní rodinní príslušníci	Áno.	Dieťa mladšie ako 18 rokov zverené do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny.	Platí iba pre štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov alebo trvalým pobytom na neobmedzený čas.

Kategória rodinných príslušníkov	Oprávnený na zlúčenie rodiny vo vašej krajine? Áno/Nie.	Ak áno, prosím, uveďte definíciu alebo popis rodinných príslušníkov (ak je to relevantné).	Prosím, uveďte, či je táto kategória oprávnená na zlúčenie rodiny pre konkrétne kategórie garantov (napr. osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, osoby s udeleným povolením na pobyt na účel zamestnania atď.).
Iní rodinní príslušníci	Áno.	Osoba, ktorej bol slobodný azylant mladší ako 18 rokov zverený do osobnej starostlivosti.	Garantom môže byť iba azylant mladší ako 18 rokov, ak so zlúčením rodiny vopred písomne súhlasí.
Iní rodinní príslušníci	Áno.	Osoba, ktorej bol slobodný cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, mladší ako 18 rokov, zverený do osobnej starostlivosti.	Garantom môže byť iba cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, mladší ako 18 rokov, ak so zlúčením rodiny vopred písomne súhlasí.

Kapitola 3: Podmienky na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny

Táto kapitola uvádza podmienky uplatnenia práva na zlúčenie rodiny. Ak sa ustanovenia líšia medzi rôznymi kategóriami štátnych príslušníkov tretích krajín (utečenci, osoby s doplnkovou ochranou, pracovníci, študenti atď.), prosím, opíšte tieto rozdiely.

10. Aplikuje vaša krajina nasledujúce podmienky¹⁵ na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny (prosím, uveďte tiež, či je možné urobiť výnimky v individuálnych prípadoch):

- ubytovanie primerané veľkosti rodiny, ako aj spĺňajúce zdravotné a bezpečnostné normy? Áno/Nie. Ak áno, prosím, opíšte, ako je táto požiadavka upravená a overovaná v praxi.

Áno. Doklad o zabezpečení ubytovania sa nevyžaduje iba v prípade rodinných príslušníkov azylanta v prípade, že žiadosť o prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny bola podaná do 3 mesiacov od udelenia azylu. Nevyžaduje sa tiež v prípade, že rodinný príslušník azylanta, alebo osoby, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana, žiada v SR o udelenie azylu, resp. doplnkovej ochrany. Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý žiada o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny, musí preukázať zabezpečenie spoločného ubytovania so štátnym príslušníkom tretej krajiny, s ktorým žiada o zlúčenie rodiny. Doklad o zabezpečení ubytovania musí preukazovať, že štátny príslušník tretej krajiny má zabezpečené ubytovanie na najmenej šesť mesiacov prechodného pobytu; ak žiada o prechodný pobyt na kratší čas, musí preukazovať zabezpečenie ubytovania počas celého prechodného pobytu.

Podmienkou je, aby ubytovanie spĺňalo minimálne požiadavky podľa vyhlášky MZ SR o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov. Splnenie týchto podmienok skúma ÚHCP P PZ v konaní o udelení prechodného pobytu.

- zdravotné poistenie? Áno/Nie. Ak áno, prosím, opíšte, ako je táto požiadavka overovaná v praxi.

Áno. Zdravotné poistenie nie je v SR podkladom pre udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny. Cudzinec je však povinný odovzdať policajnému útvaru do 30 dní od prevzatia dokladu o pobyte doklad potvrdzujúci zdravotné poistenie na území SR.

Zdravotné poistenie sa nevyžaduje ani v prípade, že rodinný príslušník azylanta, alebo osoby, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana, žiada v SR o udelenie azylu, resp. doplnkovej ochrany.

V osobitnom prípade dieťaťa mladšieho ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na neobmedzený čas alebo dieťaťa mladšieho ako 18 rokov zvereného do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na neobmedzený čas žiadajúceho o trvalý pobyt na neobmedzený čas sa preukázanie zdravotného poistenia vyžaduje už pri podaní žiadosti o udelenie trvalého pobytu.

- stabilné a pravidelné financie? Áno/Nie.

Áno. Nevyžaduje sa v prípade, že rodinný príslušník azylanta, alebo osoby, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana, žiada v SR o udelenie azylu, resp. poskytnutie doplnkovej ochrany.

Ak sa vyžaduje dôkaz o stabilných a dostatočných finančných prostriedkoch, prosím, uveďte:

- ak je to relevantné, požiadavku na minimálnu výšku príjmu v príslušnej mene a roku;

Žiadateľ preukazuje finančné zabezpečenie vo výške životného minima na každý mesiac pobytu. Ak má pobyt presiahnuť jeden rok, finančné zabezpečenie sa preukazuje do výšky 12-násobku životného minima. Suma životného minima sa každoročne upravuje k 1. júlu kalendárneho roka. Od 1. júla 2024 predstavuje sumu 273,99 eura (čo je aj suma potrebného finančného zabezpečenia pre dospelú osobu na jeden mesiac pobytu).

- či vaša krajina stanovuje odlišnú požiadavku na príjem v závislosti od typu a počtu zlučovaných rodinných príslušníkov (napr. maloleté deti);

V prípade, že ide o maloletého žiadateľa, suma finančného zabezpečenia zodpovedá polovici sumy životného minima.

¹⁵ Článok 7 ods. 1 smernice o zlúčení rodiny stanovuje, že členské štáty EÚ môžu požadovať, aby osoba, ktorá podala žiadosť, predložila dôkaz o tom, že garant má: ubytovanie primerané veľkosti rodiny a zároveň spĺňajúce zdravotné a bezpečnostné normy; zdravotné poistenie; a dostatočné finančné prostriedky na zabezpečenie seba a svojej rodiny.

- referenčné obdobie, počas ktorého sa táto požiadavka posudzuje;

Finančné zabezpečenie je potrebné preukázať na každý mesiac pobytu. V prípade pobytu dlhšieho ako jeden rok sa finančné zabezpečenie preukazuje vo výške 12-násobku sumy životného minima.

- ako sa v praxi posudzuje akýkoľvek minulý/budúci príjem garanta;

SR umožňuje preukazovať finančné zabezpečenie na základe minulých príjmov garanta (výpisom z účtu za posledné tri mesiace vedenom v banke na meno garanta) alebo na základe budúcich príjmov (pracovnou zmluvou garanta alebo potvrdením garantovho zamestnávateľa o výške vyplácanej mzdy). V prípade budúcich príjmov sa prakticky posudzuje, či mesačný príjem garanta zodpovedá potrebnému finančnému zabezpečeniu na jeden mesiac pobytu pre neho a jeho rodinných príslušníkov.

- či sa uplatňujú nejaké výnimky (napr. z dôvodu závažných zdravotných problémov a v prípade zraniteľnosti) a aké sú ich podmienky;

Nie.

- do akej miery má nesplnenie podmienok následky na právo na zlúčenie rodiny;

Nesplnenie podmienok na udelenie prechodného alebo trvalého pobytu je dôvodom na zamietnutie žiadosti.

- v akej fáze (fázach) konania o udelení žiadosti sú vyššie uvedené požiadavky overované;

Splnenie podmienok skúma policajný útvar v konaní o udelení prechodného alebo trvalého pobytu.

- či sú zohľadnené (potenciálne) prostriedky rodinného príslušníka (rodinných príslušníkov).

Nie. Splnenie podmienky finančného zabezpečenia pre rodinného príslušníka je povinný preukázať garant.

11a. Vyžaduje národná legislatíva vašej krajiny, aby rodinní príslušníci, ktorí žiadajú o zlúčenie rodiny, spĺňali nejaké integračné opatrenia pred a/alebo po príchode?¹⁶ Áno/Nie.

Nie.

Ak áno, sú štátni príslušníci tretích krajín povinní splniť tieto integračné opatrenia:

(A) **skúšky občianskej integrácie?** Áno/Nie.

Ak áno, prosím, uveďte:

- kedy sa skúška/ky z občianskej integrácie koná/ajú (t. j. pred príchodom, po príchode, pred aj po príchode);
- aké vedomosti a zručnosti sa od žiadateľov vyžadujú na úspešné absolvovanie skúšky/ok;
- či je im počas prípravy poskytovaná nejaká podpora (napr. prípravné kurzy, ľahko dostupné informácie o skúške pre uchádzačov a pod.);
- či uchádzačom vznikajú nejaké náklady (ak áno, uveďte výšku).

(B) **jazykové skúšky?** Áno/Nie.

Nie.

Ak áno, prosím, uveďte:

- kedy sa koná/ajú jazyková/é skúška/ky (t. j. pred príchodom, po príchode, pred aj po príchode);
- aké vedomosti a zručnosti sa od uchádzačov vyžadujú na úspešné absolvovanie skúšky/ok;
- či je im počas prípravy poskytovaná nejaká podpora (napr. prípravné kurzy, ľahko dostupné informácie o skúške pre uchádzačov a pod.);
- či uchádzačom vznikajú nejaké náklady (ak áno, prosím, uveďte ich výšku).

(C) **iné integračné opatrenia** (prosím špecifikujte)? Áno/Nie.

Ak áno, uveďte, prosím, čo tieto opatrenia zahŕňajú a kedy sa uskutočňujú.

¹⁶ Článok 7 ods. 2 smernice o zlúčení rodiny stanovuje, že členské štáty EÚ môžu od štátnych príslušníkov tretích krajín požadovať splnenie integračných opatrení v súlade s vnútroštátnou legislatívou.

Nie.

11b. Prosím, uveďte, aké výnimky sa uplatňujú a do akej miery má nesplnenie podmienok dôsledky na právo na zlúčenie rodiny.

N/A

12. Má vaša krajina stanovenú čakaciu lehotu predtým¹⁷, než sa môžu rodinní príslušníci garanta s ním/ňou znovu spojiť? Áno/Nie.

Ak áno, aká dlhá je čakacia lehota? Môže byť žiadosť podaná pred uplynutím tejto lehoty?

Nie.

13. Existujú v národnej legislatíve nejaké podmienky, ktoré zohľadňujú dostatočné vyhliadky na získanie trvalého pobytu, ako je uvedené v článku 3 ods. 1, alebo inak? Aké parametre sa berú do úvahy pri hodnotení týchto vyhliadok?

Nie. SR umožňuje zlúčenie rodiny všetkým štátnym príslušníkom tretích krajín s udeleným prechodným alebo trvalým pobytom, resp. žiadateľom o udelenie prechodného alebo trvalého pobytu, bez ohľadu na dĺžku jeho udelenia, resp. dĺžku obdobia, na ktoré o udelenie pobytu žiadajú.

14. Ak vyššie uvedené podmienky nie sú (úplne) splnené (ubytovanie, finančné prostriedky, poistenie, integrácia a/alebo čakacia lehota), ako vaša krajina zabezpečuje, že sa zohľadnia individuálne okolnosti a najlepší záujem dieťaťa (napr. povaha a stabilita rodinného vzťahu dotknutej osoby)?¹⁸

Na udelenie pobytu na území SR musia byť splnené podmienky podľa zákona o pobyte cudzincov, inak sa pobyt neudelí. V prípade, ak ide o špecifický prípad, sa postupuje individuálne. Prioritou pri rozhodovaní o žiadosti o pobyt na území SR je zachovanie rodiny.¹⁹

Pokiaľ ide o zlúčenie rodiny prostredníctvom azylového konania s osobou s udeleným azylom alebo poskytnutou doplnkovou ochranou, tak žiadne obdobné podmienky nie sú vyžadované. V prípade maloletého dieťaťa sa najprv posúdi, či spĺňa podmienky na poskytnutie medzinárodnej ochrany. Ak tieto nespĺňa, je mu poskytnutý azyl na zlúčenie rodiny alebo doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny podľa toho, akú formu medzinárodnej ochrany má rodič dieťaťa.

Jedinou podmienkou je, že žiadateľ sa musí nachádzať na území SR.²⁰

15. Okrem informácií, ktoré ste už poskytli vyššie, uplatňuje vaša krajina nasledujúce ustanovenia týkajúce sa priaznivejších podmienok na zlúčenie rodiny pre utečencov: ²¹

- podanie žiadosti a možnosť predĺženia odkladnej lehoty (minimálne) troch mesiacov predtým, než sa začnú uplatňovať podmienky práva na zlúčenie rodiny?²² Áno/Nie.

Áno.

- Ak áno, je táto odkladná lehota v dĺžke (minimálne) troch mesiacov predĺžená a ak áno, na aký dlhý čas?²³ Áno/Nie.

Nie.

- obmedzenie na vzťahy nadviazané pred vstupom do krajiny?²⁴ Áno/Nie .

Ak áno, špecifikujte:

Áno.

¹⁷ Článok 8 smernice o zlúčení rodiny stanovuje, že členské štáty EÚ môžu požadovať, aby garant pobýval na území legálne počas obdobia nepresahujúceho dva roky (alebo tri roky v prípade výnimky v špecifických okolnostiach) predtým, než sa jeho alebo jej rodinní príslušníci môžu pripojiť.

¹⁸ Stanovené v článku 5 ods. 5 a článku 17 smernice o zlúčení rodiny a v judikatúre Súdneho dvora EÚ.

¹⁹ Zdroj: ÚHCP P PZ.

²⁰ Zdroj: MÚ MV SR.

²¹ Články 9 – 12 v kapitole V smernice o zlúčení rodiny stanovujú priaznivejšie podmienky pre zlúčenie rodiny utečencov.

²² Článok 7 ods. 1 smernice o zlúčení rodiny.

²³ Ibid.

²⁴ Článok 9 ods. 2 smernice o zlúčení rodiny.

V konaní o udelenie medzinárodnej ochrany sa azyl, resp. doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny poskytne manželovi, resp. manželke výlučne v prípade, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu.

- uplatňovanie širšej definície rodinných príslušníkov (presahujúcej rámec rodičov) v prípade maloletých bez sprievodu?²⁵ Áno/Nie.

Ak áno, špecifikujte:

Áno. SR umožňuje získať prechodný pobyt každému príbuznému v priamom vzostupnom rade maloletého bez sprievodu s udeleným azylom, bez ohľadu na stupeň príbuzenstva, tzn. starým rodičom, prastarým rodičom atď.

- Ako zohľadňujete najlepší záujem dieťaťa v prípade maloletých bez sprievodu?

V konaní o udelení medzinárodnej ochrany na účel zlúčenia rodiny rodičom slobodnej osoby mladšej ako 18 rokov alebo osobe, ktorej bol zverený do osobnej starostlivosti, je poskytovaná ochrana na účel zlúčenia rodiny, ak s tým maloletý vopred písomne súhlasí.²⁶

16. Ak je to relevantné, uplatňuje vaša krajina podobné pravidlá na zlúčenie rodiny pre osoby s udelenou doplnkovou ochranou alebo iných ochranných statusov ako pre utečencov, t. j. v súvislosti s oprávnenými rodinnými príslušníkmi, čakacou lehotou a požiadavkami na zlúčenie rodiny? Áno/Nie.

Ak nie, vysvetlite, ako sa pravidlá líšia pre osoby s udelenou doplnkovou ochranou alebo držiteľov podobných ochranných statusov v súvislosti s rôznymi oblasťami, ktoré boli uvedené predtým (napr. oprávnení rodinní príslušníci, čakacia lehota a požiadavky na zlúčenie rodiny).

Pre rodinných príslušníkov osôb s udeleným dočasným útočiskom platia rovnaké podmienky ako pre rodinných príslušníkov iných štátnych príslušníkov tretích krajín s prechodným pobytom na území SR. Osobitné podmienky, ktoré majú rodinní príslušníci azylantov, žiadajúci o zlúčenie rodiny do 3 mesiacov od udelenia azylu garantovi, sa na nich nevzťahujú.

17. Sú podmienky na zlúčenie rodiny vo vašej krajine výhodnejšie v prípade zlúčenia rodiny držiteľov modrej karty EÚ, výskumníkov a zamestnancov presunutých v rámci podniku?²⁷ Áno/Nie.

Ak áno, uveďte informácie o tom, v čom sú tieto podmienky výhodnejšie pre každú kategóriu.

Áno.

Rodinný príslušník držiteľa modrej karty

Do potrebnej 5-ročnej doby pobytu na udelenie dlhodobého pobytu sa započítava pobyt v inom členskom štáte EÚ. Rodinný príslušník tak môže požiadať o udelenie dlhodobého pobytu na území SR, ak sa na území SR zdržiava najmenej 2 roky bezprostredne pred podaním žiadosti.

Rodinný príslušník má možnosť nastúpiť do zamestnania ihneď po udelení prechodného pobytu, bez nutnosti získať osobitné povolenie na zamestnanie.

Rodinný príslušník držiteľa modrej karty, ktorý žiada o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny a má povolený pobyt v inom členskom štáte EÚ, kde ich spoločná rodina existovala, je povinný podať žiadosť na policajnom útvere do 30 dní od vstupu na územie SR.

Držiteľ modrej karty je oprávnený podať žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny pre svojho rodinného príslušníka.

Ak počas konania o udelenie prechodného pobytu rodinnému príslušníkovi uplynula platnosť povoleného pobytu v inom členskom štáte EÚ, jeho pobyt sa považuje za oprávnený až do rozhodnutia o tejto žiadosti.

Ak rodinný príslušník držiteľa modrej karty má platný pobyt v inom členskom štáte EÚ, ktorý udelil jeho garantovi modrú kartu predtým, ako mu bola vydaná modrá karta na území SR, rozhodne sa o jeho žiadosti v skrátenej lehote do 30 dní od doručenia kompletnej žiadosti o udelenie prechodného pobytu.

²⁵ Článok 10 ods. 3 písm. b) smernice o zlúčení rodiny.

²⁶ Zdroj: MÚ MV SR.

²⁷ Článok 17 a článok 22 revidovanej smernice o modrej karte; článok 26, článok 27 ods. 3 a článok 30 smernice o študentoch a výskumníkoch; článok 19 smernice o zamestnancoch presunutých v rámci podniku.

Ak žiadosť o udelenie prechodného pobytu bola podaná spolu so žiadosťou garanta o modrú kartu, rozhodne sa o nich súčasne.

Rodinný príslušník zamestnanca vo vede a výskume

Rodinný príslušník má možnosť nastúpiť do zamestnania ihneď po udelení prechodného pobytu, bez nutnosti získať osobitné povolenie na zamestnanie.

Rodinný príslušník má možnosť uplatňovať mobilitu.

Rodinný príslušník zamestnanca v rámci vnútropodnikového presunu

Rodinný príslušník má možnosť nastúpiť do zamestnania ihneď po udelení prechodného pobytu, bez nutnosti získať osobitné povolenie na zamestnanie.

Rodinný príslušník má možnosť uplatňovať mobilitu.

18a. Uvedte výzvy, ktorým čelili:

i) garanti a/alebo rodinní príslušníci pri získavaní práva na zlúčenie rodiny,
ii) vaše národné inštitúcie pri implementácii akýchkoľvek vyššie uvedených podmienok na zlúčenie rodiny.

Uvedte, podľa koho ide o výzvy (napr. prostredníctvom štúdií/hodnotení/expertných názorov).

Skúsenosti Migračného informačného centra IOM, ktoré poskytuje bezplatné právne, pracovné a sociálne poradenstvo štátnym príslušníkom tretích krajín, poukazujú na niekoľko praktických výziev v oblasti zlučovania rodín štátnych príslušníkov tretích krajín:

- a) nedostatok termínov na podanie žiadosti o povolenie na pobyt na cudzineckej polícii, čím môže dôjsť k vypršaní platnosti podkladových dokladov k žiadosti, ktoré nesmú byť v čase podania žiadosti staršie ako 90 dní (napr. výpis z registra trestov, výpisy z účtu),
- b) povinnosť garanta a rodinného príslušníka mať uvedenú rovnakú adresu, čo spôsobuje ťažkosti najmä v prípade, ak garant v čase podávania žiadosti býva v ubytovni alebo inom kolektívnom zariadení,
- c) príliš reštriktívne nastavenie možnosti zlúčenia rodiny v prípade, že ide o rodičov garanta,
- d) problémy so získavaním podpornej dokumentácie, napr. výpis z registra trestov zo všetkých krajín, kde rodina žila min. 90 dní v 6 po sebe nasledujúcich mesiacoch v posledných 3 rokoch, čo v prípade rodín, ktoré sa často sťahujú, spôsobuje problémy so získavaním apostíl/superlegalizácie,
- e) preukazovanie finančného zabezpečenia výpisom z účtu, keď ide o pomerne vysoké sumy, ktoré je niekedy problém preukázať najmä pri viacpočetných rodinách.²⁸

Štátne inštitúcie neevidujú žiadne výzvy v tejto oblasti.

18b. Boli zavedené nejaké osvedčené postupy na prekonanie vyššie uvedených výziev alebo na uľahčenie procesu zlúčenia rodiny, vrátane inovatívnych postupov, spolupráce s diaspórou alebo zjednodušenia prístupu k informáciám? Áno/Nie.

Uvedte, podľa koho ide o osvedčený postup (napr. prostredníctvom štúdií/hodnotení/expertných názorov).

Skúsenosti Migračného informačného centra IOM, ktoré poskytuje bezplatné právne, pracovné a sociálne poradenstvo štátnym príslušníkom tretích krajín, poukazujú na niekoľko príkladov dobrej praxe v oblasti zlučovania rodín štátnych príslušníkov tretích krajín:

- a) pridanie špecifických termínov len na podanie žiadosti o udelenie/obnovenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny v rezervačnom systéme oddelenia cudzineckej polície,
- b) možnosť podania žiadosti o pobyt garanta a rodinného príslušníka o zlúčenie rodiny v jednom termíne/sedení.

Štátne inštitúcie nedisponujú príkladmi dobrej praxe v tejto oblasti.

Kapitola 4: Podanie a posúdenie žiadosti o zlúčenie rodiny

Táto kapitola uvádza informácie o procese podania a posúdenia žiadosti o zlúčenie rodiny v hostiteľskej krajine alebo v zahraničí podľa kapitoly III smernice o zlúčení rodiny, vrátane

²⁸ Zdroj: MIC IOM.

postupov na overenie splnenia podmienok uvedených v kapitole 3. Ak sa ustanovenia líšia v závislosti od rôznych kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín (utečenci, osoby s doplnkovou ochranou, pracovníci, študenti a pod.), opíšte tieto rozdiely.

19. Opíšte, kde môžu garanti a rodinní príslušníci nájsť dostupné informácie o procese zlúčenia rodiny.

SR nemá zriadený centrálny informačný portál pre cudzincov. Komplexné a aktuálne informácie je možné získať prostredníctvom Migračného informačného centra IOM (MIC), ktoré od roku 2006 poskytuje služby cudzincom pri ich integrácii na Slovensku. MIC je na Slovensku prvým a doteraz jediným informačným centrom, ktoré na jednom mieste poskytuje cudzincom komplexné služby v oblasti právneho, sociálneho a pracovného poradenstva, ďalšieho vzdelávania, inklúzie na trh práce a podpory komunitného života cudzincov. Informácie sú poskytované prostredníctvom portálu www.mic.iom.sk, osobne, telefonicky alebo e-mailom, a to v slovenskom, anglickom, ruskom a ukrajinskom jazyku.

Informácie pre cudzincov je tiež možné nájsť na stránkach MV SR www.minv.sk, MZVEZ SR www.mzv.sk a jednotlivých zastupiteľských úradov SR v zahraničí. Čiastkové informácie pre cudzincov poskytujú aj ďalšie ministerstvá napr. MPSVR SR, MŠVV SR.

Od začiatku roka 2025 plánuje MV SR zriadiť 3 plne funkčné strediská (one-stop shopy) poskytujúce komplexné služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku pre cudzích štátnych príslušníkov.

Informácie pre cudzincov poskytujú na svojich webových stránkach aj viaceré mestá, obce a mimovládne organizácie.

20. Opíšte, aký/é postup/y sa uplatňuje/ú na garanta alebo jeho rodinných príslušníkov po podaní žiadosti na účel zlúčenia rodiny, a to nasledovne:

20a. Kto môže podať žiadosť o zlúčenie rodiny vo vašej krajine: garant alebo jeho rodinní príslušníci?²⁹

Žiadosť o udelenie pobytu podáva štátny príslušník tretej krajiny, ktorý o pobyt žiada. Za maloletého podáva žiadosť jeho zákonný zástupca alebo súdom ustanovený opatrovník. Garant je oprávnený podať žiadosť iba v prípade, že jeho rodinný príslušník nemôže žiadosť podať osobne z dôvodu bezvládnosti. Garant – držiteľ modrej karty v inom členskom štáte EÚ, je oprávnený podať žiadosť za rodinného príslušníka, ak má rodinný príslušník oprávnený pobyt v inom členskom štáte, v ktorom ich spoločná rodina existovala.

20b. Ak musí žiadosť o zlúčenie rodiny podať garant, kde a akým spôsobom ju môže podať (napr. osobne, online a pod.)? Uvedte tiež, či sa na garantov, ktorí sú deti bez sprievodu, vzťahuje odlišný postup (napr. podanie prostredníctvom zákonného zástupcu).

N/A

20c. Ak musia žiadosť o zlúčenie rodiny podať rodinní príslušníci garanta, kde môžu túto žiadosť podať (napr. konzulát danej krajiny v zahraničí, možnosť podať žiadosť v hostiteľskej krajine, online podanie a pod.)?

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu podáva štátny príslušník tretej krajiny osobne v zahraničí na zastupiteľskom úrade akreditovanom pre štát, ktorý mu vydal cestovný doklad, alebo na zastupiteľskom úrade akreditovanom pre štát, v ktorom má bydlisko.

Žiadosť o udelenie trvalého pobytu na päť rokov podáva štátny príslušník tretej krajiny osobne na zastupiteľskom úrade alebo osobne na policajnom útvere.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny alebo trvalého pobytu na päť rokov môže štátny príslušník tretej krajiny podať osobne aj na policajnom útvere, ak

a) sa na území SR zdržiava na základe platného povolenia podľa nariadenia (EÚ) 2016/399,

b) sa na území SR zdržiava na základe udeleného tolerovaného pobytu,³⁰

c) sa na území SR zdržiava na základe udeleného národného víza,

²⁹ Článok 5 smernice o zlúčení rodiny špecifikuje, že členské štáty EÚ určujú, či musí byť na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny podaná žiadosť o vstup a pobyt príslušným orgánom garantom alebo jeho rodinnými príslušníkmi.

³⁰ Ide len o vybrané druhy tolerovaného pobytu podľa § 58 ods. 1 písm. a) až c) alebo ods. 2 zákona o pobyte cudzincov.

- d) sa na území SR zdržiava na základe schengenského víza udeleného iným členským štátom EÚ/EHP alebo Švajčiarskom na základe dohody o zastúpení pri udeľovaní schengenských víz medzi SR a týmto štátom,³¹
- e) ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, u ktorého sa vízum nevyžaduje,
- f) ide o držiteľa osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí, alebo
- g) ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bolo poskytnuté dočasné útočisko na území SR.

Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý žiada o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny ako rodinný príslušník držiteľa modrej karty a má povolený pobyt v inom členskom štáte, kde ich spoločná rodina existovala, je povinný podať žiadosť osobne alebo prostredníctvom garanta na policajnom útvare do 30 dní od vstupu na územie SR.

Žiadosť o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas podáva štátny príslušník tretej krajiny osobne na policajnom útvare alebo prostredníctvom elektronickej služby zavedenej na tento účel.

Žiadosť o udelenie azylu, resp. o poskytnutie doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny, je možné podať len na území SR. Konanie sa začína vyhlásením cudzinca na príslušnom policajnom útvare o tom, že žiada o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR.

20d. Aké doklady sa vyžadujú od žiadateľa, aby potvrdil i) svoju identitu a ii) rodinný vzťah? Prosím, opíšte to zvlášť pre každú kategóriu rodinných príslušníkov. Uveďte tiež, či sa vyžaduje apostila, legalizácia, alebo iné postupy súvisiace s overením dokumentov a aké sú s tým spojené náklady.

- i. Za doklad totožnosti žiadateľa sa považuje platný cestovný doklad. Cestovný doklad je cestovný pas, diplomatický pas, služobný pas, náhradný cestovný doklad, cestovný doklad cudzinca, náhradný cestovný doklad Európskej únie a iný doklad. Iným dokladom je doklad, ktorý sa na základe medzinárodnej zmluvy považuje za cestovný doklad.
- ii. Ide o nasledovné doklady podľa jednotlivých rodinných príslušníkov:
 - a) Maloleté dieťa – matričný doklad.
 - b) Slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov – matričný doklad a čestné vyhlásenie, že je dieťa slobodné.
 - c) Dieťa mladšie ako 18 rokov zverené do osobnej starostlivosti garanta – matričný doklad a doklad o zverení do starostlivosti.
 - d) Nezaopatrené dieťa staršie ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu – matričný doklad, doklad o nezaopatrenosti, doklad o zdravotnom stave.
 - e) Rodič, odkázaný na starostlivosť garanta – matričný doklad a doklad potvrdzujúci odkázanosť, doklad potvrdzujúci, že v krajine, odkiaľ pochádza, nepožíva náležitú podporu (je osamelý).
 - f) Závislá osoba podľa medzinárodnej zmluvy – matričný doklad a medzinárodná zmluva.

V prípade zlúčenia rodiny s azylantom podanej do troch mesiacov od udelenia azylu, sa príbuzenský vzťah s azylantom preukazuje akýmkoľvek dokladom potvrdzujúcim príbuzenský vzťah alebo akýmkoľvek dôkazom o existencii tohto vzťahu.

Všetky doklady potrebné v konaní o udelení pobytu vydané v cudzom jazyku je cudzinec povinný predložiť v úradnom preklade do slovenského jazyka alebo do českého jazyka v origináli alebo v úradne osvedčenej kópii.

Podpisy na čestných vyhláseniach musia byť úradne osvedčené.

Doklady, ktoré sú potrebné v konaní o udelenie pobytu a ktoré vydali orgány cudzích štátov, musia byť opatrené doložkou vyššieho overenia alebo apostilou, ak od overenia dokladov neupúšťa medzinárodná zmluva alebo nariadenie EP a Rady (EÚ) 2016/119.

Konzulárne poplatky: osvedčenie podpisu na listine a na jej rovnopise, za každý podpis 14 eur, osvedčenie listín vydaných cudzozemskými orgánmi na použitie v SR 30 eur, apostila 30 eur, vyhotovenie odpisu (fotokópia) listiny vrátane osvedčenia, za každú aj začatú stranu 14 eur.

Tarifná odmena úradných prekladateľov za preklad je za každú aj začatú stranu (1 800 znakov) preložených listín medzi slovenským jazykom a inými európskymi jazykmi 19,92 eura a slovenským jazykom a neeurópskymi jazykmi 23,24 eura. Ak cudzí jazyk nepoužíva latinu, tarifná odmena sa zvyšuje o 1,66 eura za každú aj začatú stranu preložených listín.

³¹ Platí iba pre žiadateľa o udelenie trvalého pobytu na 5 rokov.

20e. Aké alternatívne dôkazy alebo vyšetrovacie metódy používajú príslušné orgány vo vašej krajine v prípade absencie dokumentácie (napr. testy DNA, pohovory alebo iné alternatívne spôsoby preukázania totožnosti a/alebo rodinných väzieb atď.)?

Uvedte, či niektorá z týchto metód vyžaduje osobnú prítomnosť v krajine odchodu a ako postupujete alebo aké dohody o spolupráci máte s inými členskými štátmi EÚ alebo partnermi v prípade, že v krajine odchodu nemáte veľvyslanectvo.

K žiadosti o pobyt má cudzinec povinnosť predložiť doklad totožnosti spôsobom, uvedeným v otázke 20d. Túto povinnosť nie je možné nahradiť inou alternatívou.³²

Pokiaľ ide o azylové konanie, v každom prípade má osoba možnosť preukázať svoje tvrdenia na osobnom pohovore a nie sú vyžadované písomné doklady.

Legislatíva umožňuje aj možnosť použitia DNA testov so súhlasom zainteresovaných osôb. V poslednom období však tieto testy neboli v praxi využité.³³

20f. Je žiadateľ (či už ide o garanta, alebo rodinného príslušníka) povinný zaplatiť poplatok za podanie žiadosti o zlúčenie rodiny? Ak áno, aká je výška tohto poplatku a existujú výnimky z jeho platenia?

Uvedte tiež, či sú s konaním spojené ďalšie náklady, ktoré musí znášať žiadateľ, ako napríklad testy DNA, účasť na testoch alebo skúškach, legalizácia dokumentov, výstupné a cestovné náklady (vrátane víz) atď.

Správny poplatok za žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny predstavuje 200 eur.

Od poplatku sú oslobodené osoby žiadajúce o zlúčenie rodiny s azylantom alebo osobou, ktorej bola v SR poskytnutá doplnková ochrana a osoby mladšie ako 18 rokov.

Správny poplatok za žiadosť o udelenie trvalého pobytu na 5 rokov alebo trvalého pobytu na neobmedzený čas predstavuje 250 eur.

Od poplatku sú oslobodené osoby mladšie ako 18 rokov.

20g. Upravuje národná legislatíva možnosť zamietnutia žiadosti o vstup a pobyt, odňatia alebo neobnovenia povolenia na pobyt rodinných príslušníkov z dôvodov verejných politík, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia?³⁴ Áno/Nie.

Áno.

Ak áno, ako prebieha overovanie, či rodinný príslušník (príslušníci) predstavuje/ú hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo verejné zdravie?

Každý žiadateľ o prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny alebo trvalý pobyt, starší ako 14 rokov, je povinný v konaní preukázať svoju bezúhonnosť. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, a štátu, v ktorom sa žiadateľ v posledných troch rokoch zdržiaval viac ako 90 dní počas šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov. Výpis z registra trestov nie je potrebné dokladať, ak ide o výpis z registra trestov z členského štátu EÚ, ktorý umožňuje poskytnutie informácie o odsúdeniach z jeho registra trestov. V takomto prípade si výpis zabezpečí policajný útvar sám, elektronicky. Ak štát výpis z registra trestov nevydáva, možno ho nahradiť rovnocennou listinou vydanou príslušným súdnym orgánom alebo administratívnym orgánom krajiny pôvodu alebo ho možno nahradiť čestným vyhlásením, ktoré vykoná štátny príslušník tretej krajiny pred príslušným súdnym orgánom alebo administratívnym orgánom, prípadne notárom krajiny, z ktorej preukazuje bezúhonnosť. Doklad o bezúhonnosti musí dokladovať bezúhonnosť na celom území štátu, ktorý tento doklad vydal.

Azylant a cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, nemusí v konaní o udelení pobytu preukázať bezúhonnosť výpisom z registra trestov štátu, z ktorého utiekol pred prenasledovaním alebo pred vážnym bezprávím; namiesto toho je povinný predložiť čestné vyhlásenie o svojej bezúhonnosti v tomto štáte.

Ohrozenie verejného zdravia sa posudzuje po udelení prechodného alebo trvalého pobytu na základe lekárskeho posudku lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore infektológia, že štátny príslušník tretej krajiny netrpí chorobou, ktorá ohrozuje verejné zdravie. Posudok je potrebné doložiť do 30 dní odo dňa udelenia pobytu. V opačnom prípade bude cudzincovi prechodný pobyt alebo trvalý pobyt zrušený.

³² Zdroj: ÚHCP P PZ.

³³ Zdroj: MÚ MV SR.

³⁴ Článok 6 smernice o zlúčení rodiny ustanovuje, že členské štáty EÚ môžu zamietnuť žiadosť o vstup a pobyt rodinných príslušníkov z dôvodov verejných politík, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

20h. Ako sa zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa počas posudzovania žiadosti?³⁵

Uvedte, ako prebieha hodnotenie a aké mechanizmy koordinácie máte zavedené s príslušnými orgánmi v krajinách odchodu.

Maloletému nemôže byť udelený pobyt v SR v prípade, že so zlúčením rodiny v SR nesúhlasí aj rodič, ktorému maloletý nebol zverený do osobnej starostlivosti a ktorý má právo sa s ním stretávať. Na udelenie azylu, resp. doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny s maloletým sa vždy vopred vyžaduje aj písomný súhlas maloletého.

21. Berúc do úvahy vyššie uvedené kroky, aká je dĺžka konania o žiadosti o zlúčenie rodiny vo vašej krajine – podľa zákona a v praxi:

- zákonná lehota na rozhodnutie o žiadosti? Uvedte, prosím, aj lehotu, v ktorej možno proti rozhodnutiu podať odvolanie.

Vo všeobecnosti rozhoduje policajný útvar o udelení prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny do 90 dní. Do 30 dní odo dňa doručenia kompletnej žiadosti o udelenie prechodného pobytu rozhoduje v prípade manžela alebo dieťaťa mladšieho ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý a) zastupuje alebo pracuje pre zahraničného investora v SR a zároveň je občanom členského štátu OECD, b) zastupuje alebo pracuje pre významného zahraničného investora v SR, alebo c) zastupuje alebo pracuje pre centrum podnikových služieb alebo technologické centrum. V rovnakej lehote rozhodne aj v prípade štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý žiada o zlúčenie rodiny s držiteľom modrej karty do 30 dní odo dňa vstupu na územie SR a má platný pobyt v členskom štáte, ktorý udelil modrú kartu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, s ktorým žiada zlúčenie rodiny predtým, ako mu bola vydaná modrá karta na území SR a v prípade rodinného príslušníka žiadateľa o udelenie modrej karty, ak ich žiadosti boli podané súčasne.

Policajný útvar rozhodne o žiadosti o udelenie trvalého pobytu na päť rokov do 90 dní od doručenia žiadosti. Do 30 dní od doručenia kompletnej žiadosti rozhodne, ak ide o udelenie trvalého pobytu dieťaťu štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý zastupuje alebo pracuje pre významného zahraničného investora v SR a ktorému bol udelený trvalý pobyt na 5 rokov v záujme SR.

Policajný útvar rozhodne o žiadosti o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas do 90 dní od doručenia žiadosti. Do 30 dní od doručenia kompletnej žiadosti rozhodne, ak ide o udelenie trvalého pobytu manželovi/manželke alebo dieťaťu štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý zastupuje alebo pracuje pre významného zahraničného investora v SR.

O udelení azylu alebo poskytnutí doplnkovej ochrany rozhoduje MV SR do 6 mesiacov od začatia konania.

- priemerná dĺžka trvania konania v praxi vrátane oznámenia rozhodnutia? (Např. v dňoch/mesiacoch od dátumu podania žiadosti do dátumu oznámenia rozhodnutia.)

V rámci konania rozhodujú štátne orgány v zákonných lehotách. Štatistiky o priemernej dĺžke konania sa nevedú.

- boli vo vašej krajine prijaté nejaké konkrétne opatrenia na skrátenie lehoty spracovania žiadostí? Ak áno, aké opatrenia?

Štátne orgány v SR nepovažujú v súčasnosti za potrebné prijímať opatrenia na skrátenie zákonných lehôt.

22. Vyžaduje sa vízum pre rodinných príslušníkov na vstup do vašej krajiny, alebo je povolenie na pobyt vydávané v zahraničí?³⁶

Pobytový preukaz sa nedoručuje do cudziny.

Ak sa vyžaduje vízum:

22a. aký je postup pri podávaní žiadosti o vízum?

Štátny príslušník tretej krajiny podáva žiadosť o udelenie národného víza na úradnom tlačíve na zastupiteľskom úrade akreditovanom pre štát, v ktorom má bydlisko, alebo prostredníctvom externého poskytovateľa služieb určeného MZVEZ SR pre štát, v ktorom má bydlisko; ak nie je takýto zastupiteľský úrad alebo externý poskytovateľ služieb, alebo v prípadoch hodných osobitného zreteľa, určí MZVEZ SR po

³⁵ Článok 5 ods. 5 smernice o zlúčení rodiny stanovuje, že pri posudzovaní žiadosti musia členské štáty EÚ náležite prihliadať na najlepší záujem maloletých detí.

³⁶ Článok 13 smernice o zlúčení rodiny vyžaduje, aby členské štáty EÚ uľahčili vstup rodinných príslušníkov tým, že im povolia vstup a poskytnú pomoc pri získavaní potrebných víz po tom, ako bude ich žiadosť o zlúčenie rodiny schválená.

dohode s MV SR iný zastupiteľský úrad alebo externého poskytovateľa služieb, na ktorom štátny príslušník tretej krajiny podá žiadosť o udelenie národného víza.

K žiadosti o udelenie národného víza sa predkladá:

- a) platný cestovný doklad,
- b) farebná fotografia s rozmermi 3 x 3,5 cm zobrazujúca aktuálnu podobu žiadateľa,
- c) doklad potvrdzujúci účel pobytu a
- d) doklad o zdravotnom poistení.

Ak sú predložené doklady nepostačujúce na rozhodnutie o žiadosti o udelenie národného víza, zastupiteľský úrad si môže od štátneho príslušníka tretej krajiny vyžiadať aj ďalšie potrebné doklady. Na požiadanie je štátny príslušník tretej krajiny povinný osobne sa dostaviť na pohovor.

Ak štátny príslušník tretej krajiny nepredloží k žiadosti o udelenie národného víza všetky doklady, zastupiteľský úrad žiadosť o udelenie národného víza neprijme a poskytne mu písomnú informáciu o tom, ktoré doklady musí k žiadosti o udelenie národného víza doložiť, aby sa jeho žiadosť prijala.

Rodinný príslušník azylanta a cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, je povinný predložiť k žiadosti o udelenie národného víza platný cestovný doklad, doklad potvrdzujúci jeho rodinný vzťah a doklad o závislosti, ak sa vyžaduje; ak nepredloží všetky doklady, žiadosť sa neprijme.

22b. aká je zákonná lehota na rozhodnutie o žiadosti o vízum?

Zastupiteľský úrad rozhodne o žiadosti o udelenie národného víza do 30 dní od jej prijatia.

22c. aká je priemerná dĺžka trvania konania v praxi, vrátane oznámenia rozhodnutia? (Např. počet dní/mesiakov.)

Dĺžka konania o udelení D (národného) víza na ZÚ je v praxi priamo závislá od toho, ako rýchlo doručí centrálny vízový orgán stanovisko k udeleniu D víza. Zväčša je to na 30. deň.

22d. boli vo vašej krajine prijaté konkrétne opatrenia na skrátenie lehoty spracovania víz a na zjednodušenie vízového konania?

Prosím, uveďte tiež, či existujú obmedzenia týkajúce sa počtu víz, ktoré môžu byť vydané v danom časovom období.

MZVEZ SR využíva externých poskytovateľov služieb aj na podávanie D víz k podaniu žiadosti o pobyt alebo D víz v záujme SR, aby navýšilo kapacity na prijímanie žiadostí o víza. Tým sa následne urýchľuje celý proces na strane MZVEZ SR.

Jediným obmedzujúcim faktorom smerom k počtu udeľovaných víz je priepustnosť ZÚ. Inak nie sú stanovené žiadne kvóty na udeľovanie víz v súvislosti so zlučovaním rodiny.

23. Umožňuje vaša národná legislatíva zamietnutie žiadosti o vstup a pobyt, alebo zrušenie či neobnovenie povolenia na pobyt pre rodinných príslušníkov:

23a. v prípade, že (už) nie sú splnené podmienky stanovené smernicou o zlúčení rodiny (dostatočné finančné prostriedky, ubytovanie, poistenie a pod.)? Áno/Nie.

Áno.

23b. v prípade, že garant a jeho rodinný člen/členovia (už) nežije/jú v skutočnom manželskom alebo rodinnom vzťahu? Áno/Nie.

Áno.

23c. v prípade, že sa zistí, že garant alebo nezosobášený partner je ženatý alebo žije v stabilnom dlhodobom vzťahu s inou osobou? Áno/Nie.

Nie. Táto skutočnosť sama osebe nie je dôvodom na zrušenie pobytu, ak sa nepreukáže, že ide o účelové manželstvo. SR však umožňuje zlúčenie rodiny len s jedným manželským partnerom garanta, a to aj v prípade krajín, kde je polygamia legálna.

Skutočnosť, že manželia nevedú spoločný rodinný život, je však dôvodom na neobnovenie prechodného pobytu.

23d. v prípade, že boli poskytnuté nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, boli použité nepravdivé alebo falšované dokumenty, bola spáchaná podvodná činnosť alebo boli použité iné nelegálne prostriedky? Áno/Nie.

Áno.

23e. v prípade, že manželstvo, partnerstvo alebo adopcia boli uzatvorené výhradne na účel umožniť dotknutej osobe vstup alebo pobyt v hostiteľskej krajine? Pri hodnotení tohto bodu môžu národné orgány brať do úvahy najmä skutočnosť, že manželstvo, partnerstvo alebo adopcia boli uzatvorené po tom, ako bol garantovi udelený pobyt. Áno/Nie.

Áno. SR však definuje iba účelové manželstvo, nie účelovú adopciu alebo účelové zverenie maloletého do starostlivosti.

24. Umožňuje vaša národná legislatíva zrušenie alebo neobnovenie povolenia na pobyt rodinných príslušníkov, ak pobyt garanta skončí a rodinný príslušník ešte nemá autonómne právo na pobyt? Áno/Nie. Ak áno, prosím, popíšte.

Nie. Prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny je priamo naviazaný na pobyt garanta a udeľuje sa na rovnaké obdobie, na aké je udelený pobyt garantovi. Skončením platnosti pobytu garanta končí aj pobyt jeho rodinných príslušníkov.

Ak nastane niektorý z dôvodov na zrušenie prechodného pobytu garanta (odvodene zaniká účel pobytu aj rodinným príslušníkom) alebo rodinných príslušníkov, ÚHCP P PZ je povinný vždy skúmať, či by dôsledky zrušenia prechodného pobytu neboli neprimerané dôvodu zrušenia prechodného pobytu najmä s ohľadom na ich súkromný a rodinný život.

V prípade, že rodinnému príslušníkovi bol udelený trvalý pobyt a nastala skutočnosť, ktorá by za iných okolností viedla k zrušeniu trvalého pobytu, policajný útvar pobyt nezruší, ak

- a) by dôsledky zrušenia trvalého pobytu boli neprimerané dôvodu zrušenia trvalého pobytu, najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny,
- b) mal udelený trvalý pobyt najmenej tri roky, a osoba, ku ktorej sa pripájal na trvalý pobyt, zomrela alebo
- c) maloleté dieťa, ktoré získalo trvalý pobyt po dovŕšení veku 18 rokov, podniká, je zamestnané, študuje na škole v SR alebo vykonáva v SR osobitné činnosti alebo výskum a vývoj.

Legislatíva tiež umožňuje požiadať o zmenu druhu alebo účelu pobytu z územia SR.

25a. Uvedte výzvy, s ktorými sa stretli:

- i) garanti a/alebo rodinní príslušníci počas vyššie uvedeného procesu (dĺžka konania, ťažkosti pri zhromažďovaní dokumentov, prístup ku konzulárnym úradom atď.);
- ii) vaše národné orgány pri preskúmvaní žiadosti (napríklad obmedzené administratívne kapacity, rozdelenie kompetencií medzi relevantnými národnými orgánmi, ťažkosti pri hodnotení rodinného vzťahu atď.).

Uvedte, podľa koho ide o výzvu. (Napr. prostredníctvom štúdií/ hodnotení/odborných názorov.)

V prípadoch, keď garant aj rodinný príslušník podávajú žiadosť súčasne, je konanie o pobyte rodinného príslušníka závislé od konania o pobyte garanta. V situáciách, keď nie je možné o pobyte garanta rozhodnúť, dochádza k predlžovaniu konania aj v prípade rodinného príslušníka.

Cudzinci dokladajú matričné doklady z domovského štátu, ktoré nie sú predmetom skúmania, či daná krajina taký doklad vydáva. V individuálnych prípadoch môže nastať situácia, že policajný útvar žiada o preverenie pravosti dokladu, či krajina vydáva predložený matričný doklad, čo môže byť komplikované.³⁷

Z pohľadu MZVEZ SR je výzvou predovšetkým dostupnosť ZÚ SR v zahraničí na podanie žiadosti o vízum (pobyt). Aj z toho dôvodu sa intenzívne pracuje na rozšírení siete externých poskytovateľov služieb tak, aby bolo podanie žiadosti o vízum v tretích krajinách čo najdostupnejšie.³⁸

MÚ MV SR neeviduje žiadne výzvy v tejto oblasti.

³⁷ Zdroj: ÚHCP P PZ.

³⁸ Zdroj: MZVEZ SR.

25b. Uvedte príklady dobrej praxe, ktoré môžu pomôcť prekonať vyššie uvedené výzvy. Uvedte, podľa koho ide o dobrú prax (napr. prostredníctvom štúdií/hodnotení/odborných názorov).

SR nedisponuje príkladmi dobrej praxe v tejto oblasti.

Kapitola 5: Prístup k právam po zlúčení rodiny

Táto kapitola poskytuje informácie o právach, ktoré vyplývajú zo zlúčenia rodiny najmä prístup k vzdelaniu, zamestnaniu, odbornému poradenstvu a príprave na povolanie a právo požiadať o samostatné povolenie na pobyt. Ak sa ustanovenia líšia v závislosti od rôznych kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín (utečenci, osoby s doplnkovou ochranou, pracovníci, študenti a pod.), opíšte tieto rozdiely.

26. Majú vo vašej krajine rodinní príslušníci (tak ako garant) nárok na prístup k nasledujúcim právam³⁹:

26a. prístup k vzdelaniu? Áno/Nie.

Ak áno, uveďte, či sú špeciálne opatrenia na podporu prístupu k vzdelaniu k dispozícii konkrétne pre rodinných príslušníkov, napr. pomoc v oblasti jazykového vzdelávania, poradenstvo týkajúce sa národného vzdelávacieho systému, verifikácia existujúceho štúdia a uznávanie diplomov a kvalifikácií, ako aj akékoľvek podporné opatrenia na tento účel atď. Uveďte tiež, či sa plánujú zmeny v národnej legislatíve/politike/praxi.

Áno. Pre deti cudzincov sa na odstránenie jazykových bariér organizujú základné a rozširujúce jazykové kurzy slovenského jazyka. MŠV SR a VAIA poskytujú dotácie, ktorých cieľom je rozšíriť ponuku bezplatných kurzov slovenského jazyka pre dospelých a odpustiť poplatky za existujúce kurzy na jazykových úrovniach A1, A2 a B1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. Podpora jazykového vzdelávania je zároveň súčasťou akčného plánu Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií. V SR však neexistujú vzdelávacie programy zamerané osobitne na rodinných príslušníkov ani osobitné programy, ktoré by pomáhali prekonať cudzincom jazykovú bariéru pri ich prístupe k vzdelaniu.

Rodinným príslušníkom azyllantov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou, ktorým bol udelený azyl, resp. poskytnutá doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny, sú poskytované jazykové kurzy nie z dôvodu ich pobytového statusu, ale v súvislosti s udeleným azylom, resp. poskytnutou doplnkovou ochranou na účel zlúčenia rodiny.

Bezplatné, nízkoprahové kurzy slovenského jazyka poskytuje štátnym príslušníkom tretích krajín Migračné informačné centrum (MIC) Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) v rámci projektu financovaného z prostriedkov štátneho rozpočtu a Fondu pre azyl, migráciu a integráciu. MIC tiež poskytuje štátnym príslušníkom tretích krajín právne a sociálne poradenstvo, vrátane finančnej podpory na uznávanie vzdelania a kvalifikácií.

V rámci Plánu obnovy a odolnosti zriaďuje MV SR od 30. decembra 2024 tri plne funkčné strediská (one-stop shopy) poskytujúce komplexné služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku pre cudzích štátnych príslušníkov.

26b. prístup k zamestnaniu a samostatne zárobkovej činnosti?⁴⁰ Áno/Nie.

Ak áno, prosím uveďte, či existujú špecifické podmienky a či môže byť tento prístup obmedzený počas prvých 12 mesiacov, ako sa aj predpokladá vykonanie testu trhu práce? Prosím, špecifikujte aj, akým spôsobom je prístup k zamestnaniu a samostatne zárobkovej činnosti umožnený rodinným príslušníkom zamestnancov v rámci vnútropodnikového presunu, výskumníkov a držiteľov modrej karty EÚ. Uveďte tiež, či sa plánujú zmeny v národnej legislatíve, politike alebo praxi.

³⁹ Článok 14 smernice o zlúčení rodiny stanovuje, že rodinní príslušníci majú nárok (rovnako ako garant) na prístup k vzdelávaniu, zamestnaniu a samostatne zárobkovej činnosti, ako aj k odbornému poradenstvu a odbornej príprave. Článok 15 smernice o zlúčení rodiny ďalej špecifikuje, že rodinní príslušníci majú nárok požiadať o autonómne právo na pobyt najneskôr po piatich rokoch, nezávisle od pobytu garanta (a to aj v prípade zániku rodinných väzieb).

⁴⁰ Okrem smernice o zlúčení rodiny existujú aj ďalšie smernice o legálnej migrácii, ktoré obsahujú osobitné ustanovenia týkajúce sa prístupu k zamestnaniu pre rodinných príslušníkov určitých garantov, napríklad rodinných príslušníkov držiteľov modrej karty alebo zamestnancov v rámci vnútropodnikového presunu. Uveďte, prosím, tieto osobitosti vo svojej odpovedi.

Prístup k zamestnaniu je neobmedzený po uplynutí 9 mesiacov od udelenia prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny. Do uplynutia 9 mesiacov je rodinný príslušník oprávnený pracovať v SR len na základe osobitného povolenia na zamestnanie. Pri udeľovaní povolenia na zamestnanie úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo všeobecnosti prihliada na situáciu na trhu práce, tzn., že cudzinec musí podstúpiť test trhu práce. Od udelenia prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny je oprávnený bez obmedzenia pracovať len rodinný príslušník držiteľa modrej karty EÚ, zamestnanca a štáťistu v rámci vnútropodnikového presunu a rodinný príslušník cudzinca s prechodným pobytom na účel výskumu a vývoja. Rovnako je oprávnený začať pracovať ihneď rodinný príslušník zamestnanca a zamestnanca vo výskume a vývoji, ktorí si v SR uplatňujú mobilitu z iného členského štátu EÚ.

Možnosť vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť je vylúčená len v prípade rodinných príslušníkov, ktorým bol prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny v SR udelený z dôvodu, že sa v domácej krajine nedokážu o seba postarať, tzn. nezaopatrené slobodné deti garanta alebo jeho manžela staršie ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokážu postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu alebo rodič garanta alebo rodič jeho manžela, ktorý je odkázaný na jeho starostlivosť, a v krajine, odkiaľ prichádza, nepožíva náležitú rodinnú podporu. Ostatní rodinní príslušníci majú právo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť od udelenia prechodného pobytu.

V prípade rodinných príslušníkov, ktorým bol udelený trvalý pobyt, vzniká právo na zamestnanie a výkon samostatnej zárobkovej činnosti od udelenia trvalého pobytu.

Rodinní príslušníci, ktorým bol udelený azyl, resp. doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny, sú oprávnení pracovať a vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť od udelenia azylu, resp. doplnkovej ochrany bez obmedzenia.

26c. prístup k odbornému poradenstvu a vzdelávaniu? Áno/Nie.

Ak áno, prosím, opíšte, čo zahŕňa prístup k odbornému poradenstvu a vzdelávaniu, napríklad či sú rodinným príslušníkom poskytované špeciálne poradenské a vzdelávacie programy, alebo či majú prístup k všeobecným opatreniam. Prosím, uveďte tiež, či sú plánované nejaké zmeny v národnej legislatíve/politike/praxi.

Nie. V SR neexistujú štátne programy v tejto oblasti zamerané výhradne na rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov tretích krajín. Výnimkou sú programy pre osoby, ktoré získali azyl, resp. ktorým bola poskytnutá doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny. Tieto programy však nesúvisia s pobytovým statusom cudzinca, ale s udeleným azylom, resp. poskytnutou doplnkovou ochranou na účel zlúčenia rodiny.

Prístup k službám zamestnanosti majú, okrem azylantov a cudzincov s udelenou doplnkovou ochranou, garantovaný rodinní príslušníci štátnych príslušníkov Veľkej Británie na základe Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.

Vo všeobecnosti zabezpečujú štátnym príslušníkom tretích krajín odborné kurzy a tréningy najmä mimovládne organizácie. Migračné informačné centrum Medzinárodnej organizácie pre migráciu (MIC IOM) v rámci projektu financovaného z prostriedkov štátneho rozpočtu a Fondu pre azyl, migráciu a integráciu poskytuje štátnym príslušníkom tretích krajín bezplatné pracovné poradenstvo a poskytuje im finančné príspevky na jazykové, odborné a rekvalifikačné kurzy.

27. Po koľkých rokoch pobytu a za akých podmienok (ak vôbec) majú rodinní príslušníci nárok na samostatné povolenie na pobyt, nezávislé od povolenia garanta?

Právo na samostatný pobyt získava rodinný príslušník po splnení podmienok na udelenie dlhodobého pobytu: a) ak sa na území SR zdržiava oprávnene a nepretržite po dobu piatich rokov bezprostredne pred podaním žiadosti alebo b) ak má päť rokov oprávnený, nepretržitý pobyt na území SR alebo členských štátov EÚ ako držiteľ modrej karty, iného povolenia na pobyt na účel vysokokvalifikovaného zamestnania, povolenia na pobyt na účel výskumu a vývoja, povolenia na pobyt na účel štúdia, ako osoba s postavením medzinárodnej ochrany alebo ako držiteľ povolenia na pobyt na účel zlúčenia rodiny s držiteľom modrej karty a zdržiava sa na území SR ako držiteľ modrej karty alebo ako rodinný príslušník držiteľa modrej karty najmenej dva roky bezprostredne pred podaním žiadosti.

SR však žiadnym spôsobom nelimituje možnosť zmeny druhu alebo účelu pobytu. Rodinný príslušník je oprávnený o takúto zmenu požiadať prakticky ihneď po získaní prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny, a to aj z územia SR. Jeho pobyt sa v takomto prípade bude považovať za oprávnený až do rozhodnutia o jeho žiadosti.

28. Udeľuje sa samostatné povolenie na pobyt v prípade výnimočných okolností, ako je ovdovenie, rozvod, odluka alebo úmrtie? Uvedte, prosím, aké okolnosti sa podľa národnej legislatívy považujú za výnimočné.

Nie. V prípade prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny to nie je možné bez zmeny účelu pobytu. ÚHCP P PZ tiež nezruší prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny z dôvodu, že dôsledky zrušenia prechodného pobytu by boli neprimerané dôvodu zrušenia prechodného pobytu najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny.

Áno. V prípade, že rodinnému príslušníkovi bol udelený trvalý pobyt a nastala skutočnosť, ktorá by za iných okolností viedla k zrušeniu trvalého pobytu, policajný útvar pobyt nezruší, ak

a) by dôsledky zrušenia trvalého pobytu boli neprimerané dôvodu zrušenia trvalého pobytu, najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny,

b) mal udelený trvalý pobyt najmenej tri roky a osoba, ku ktorej sa pripájal na trvalý pobyt, zomrela alebo

c) získal trvalý pobyt maloletý a po dovŕšení veku 18 rokov na území SR podniká, je zamestnaný, študuje na škole, vykonáva osobitné činnosti alebo výskum a vývoj.

29. Aké ďalšie práva sú priznané rodinným príslušníkom vo vašej krajine, napríklad zdravotná starostlivosť, sociálne dávky, bývanie a sociálne bývanie, možnosť požiadať o dlhodobý pobyt alebo o naturalizáciu atď.?

Pri každom priznanom práve uveďte, čo v praxi prístup k nemu znamená a za akých podmienok je možné si ho uplatniť.

Zdravotná starostlivosť

SR zaručuje prístup k zdravotnej starostlivosti všetkým cudzincom na základe zdravotného poistenia. Povinnosťou každého štátneho príslušníka tretej krajiny s pobytom na území SR je byť zdravotne poistený na území SR alebo mať poistenú úhradu liečebných nákladov na území SR počas celého pobytu. Ak štátny príslušník tretej krajiny nemá prístup k verejnému zdravotnému poisteniu, je povinný zakúpiť si zodpovedajúci produkt ponúkaný komerčnými poisťovňami. Prístup k verejnému zdravotnému poisteniu a zároveň povinnosť byť verejne zdravotne poistený majú v zásade všetci rodinní príslušníci, ktorým bol v SR udelený trvalý pobyt. Rodinní príslušníci s prechodným pobytom patria do systému verejného zdravotného poistenia iba v prípade, že v SR vykonávajú ekonomickú aktivitu. V takom prípade patria do systému verejného zdravotného poistenia aj ich nezaopatrené deti do 18 rokov veku. Do systému verejného zdravotného poistenia patria aj rodinní príslušníci s udeleným azylom na účel zlúčenia rodiny. Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou na účel zlúčenia rodiny rovnako patria do systému zdravotného poistenia. Poskytnutú zdravotnú starostlivosť uhrádza zdravotná poisťovňa s najväčším počtom poistencov (Všeobecná zdravotná poisťovňa) v rozsahu, v akom sa uhrádza na základe verejného zdravotného poistenia, preukazujú sa nárokovým preukazom.

Sociálne dávky

Rodinní príslušníci majú prístup k veľkej časti štátnych sociálnych dávok, najmä rodinných dávok.

Rodinným príslušníkom s udeleným azylom na účel zlúčenia rodiny alebo doplnkovou ochranou na účel zlúčenia rodiny sú poskytované osobitné jednorazové alebo opakujúce sa dávky s cieľom zabezpečiť ich prvotnú integráciu na území SR.

Ubytovanie

Rodinným príslušníkom s udeleným azylom na účel zlúčenia rodiny alebo doplnkovou ochranou na účel zlúčenia rodiny môže MV SR poskytnúť na základe písomnej žiadosti a na nevyhnutný čas ubytovanie v pobytovom tábore alebo v integračnom stredisku, kde sú povinní primerane uhrádzať výdavky spojené s pobytom.

Nárok na štátom podporované nájomné bývanie majú po splnení zákonných podmienok aj cudzinci s trvalým a prechodným pobytom na území SR.

Dlhodobý pobyt

Rodinný príslušník je oprávnený získať dlhodobý pobyt po piatich rokoch nepretržitého pobytu na území SR. Rodinným príslušníkom s udelenou medzinárodnou ochranou sa udeľuje dlhodobý pobyt po piatich rokoch oprávneného, nepretržitého pobytu na území SR alebo členských štátov EÚ. Rodinnému príslušníkovi držiteľa modrej karty sa udeľuje dlhodobý pobyt po piatich rokoch oprávneného a nepretržitého pobytu na území SR alebo členských štátov EÚ, ak sa na území SR zdržiava ako rodinný príslušník držiteľa modrej karty najmenej dva roky bezprostredne pred podaním žiadosti.

Občianstvo

SR udeľuje štátne občianstvo vo všeobecnosti po 8 rokoch nepretržitého trvalého pobytu na území SR. Rodinní príslušníci môžu získať štátne občianstvo SR aj po 10 rokoch akéhokoľvek nepretržitého pobytu na území SR, ak v čase podania žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR im už bol udelený trvalý pobyt, ak majú na území SR nepretržitý trvalý pobyt najmenej tri roky pred dosiahnutím 18 rokov veku, alebo ak sa narodili na území SR a majú tu trvalý pobyt najmenej tri roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR.

Rodinným príslušníkom s udeleným azylom na účel zlúčenia rodiny je možné udeliť štátne občianstvo SR po 4 rokoch nepretržitého pobytu na území SR.

30. Je rodinným príslušníkom utečencov a/alebo osôb s doplnkovou ochranou alebo držiteľov podobných ochranných štatútov priznané postavenie utečenca/doplnková ochrana/podobný ochranný štatút vo vlastnom mene, alebo ide o „odvodené“ povolenie (odvodené od povolenia garanta)?

Prosím, objasnite, ako sa typ vydaného povolenia líši, pokiaľ ide o jeho platnosť a s tým spojené práva.

Rodinní príslušníci azylantov a osôb, ktorým bola v SR poskytnutá doplnková ochrana, majú dve možnosti, ako získať na území SR pobyt. Prvým spôsobom je získanie azylu alebo doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny. Rodinným príslušníkom (manželom⁴¹, deťom mladším ako 18 rokov a rodičom, prípadne iným osobám, ktorým bol maloletý azylant, alebo cudzinec, ktorému bola poskytnutá doplnková ochrana, zverený do osobnej starostlivosti⁴²) udelí SR azyl, resp. doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny bez skúmania ďalších okolností. Z pohľadu pobytového statusu má udelenie azylu na účel zlúčenia rodiny povahu trvalého pobytu a udelenie doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny povahu prechodného pobytu v SR.

Druhý spôsob (mimo udeľovania azylu, resp. doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny) je možnosť žiadať o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny s garantom. Tento spôsob je administratívne náročnejší, nakoľko sa od rodinného príslušníka vyžaduje doloženie všetkých dokladov preukazujúcich účel pobytu, bezúhonnosť, finančné zabezpečenie pobytu a ubytovanie v SR. Výnimkou je, ak podá štátny príslušník tretej krajiny žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny s azylantom do troch mesiacov od udelenia azylu. Vtedy sa k žiadosti predkladá len platný cestovný doklad a doklad potvrdzujúci príbuzenský vzťah alebo iný dôkaz o existencii tohto vzťahu.

Na rozdiel od azylu, resp. doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny na prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny, neexistuje právny nárok, tzn. ak cudzinec nesplní podmienky, pobyt mu nebude udelený. Na druhej strane môže o prechodný pobyt žiadať väčší okruh rodinných príslušníkov.

V oboch prípadoch je pobyt rodinného príslušníka závislý od statusu garanta. V prípade zániku/zrušenia jeho medzinárodnej ochrany, zaniká azyl, resp. doplnková ochrana rodinného príslušníka udelená z dôvodu zlúčenia rodiny. Prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny bude rovnako zrušený, iba ak by dôsledky zrušenia prechodného pobytu boli neprimerané dôvodu zrušenia prechodného pobytu najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny. Rodinný príslušník azylanta alebo cudzinca, ktorému bola poskytnutá doplnková ochrana, ktorého manželstvo zaniklo a jeho nepretržitý prechodný pobyt trvá najmenej tri roky, alebo dosiahol plnoletosť, môže podať žiadosť o zmenu účelu pobytu na policajnom útvaru do 30 dní od vydania úmrtného listu, právoplatnosti rozhodnutia o rozvoде manželstva alebo dosiahnutia plnoletosti. Jeho pobyt v SR sa bude v takom prípade považovať za oprávnený až do rozhodnutia o jeho žiadosti.

Z pohľadu množstva práv má azyl na účel zlúčenia rodiny charakter trvalého pobytu, tzn. je spojený s väčším rozsahom práv, ako prechodný pobyt, či už získaný v dôsledku udelenia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny, alebo prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny s azylantom/osobou, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana.

⁴¹ Vyžaduje sa, aby manželstvo existovalo aj v čase, keď azylant/osoba s doplnkovou ochranou odišiel/la z krajiny pôvodu, a písomný súhlas garanta.

⁴² Vyžaduje sa písomný súhlas maloletého garanta.

V prípadoch, keď SR viaže vznik práva, sa samotné poskytnutie medzinárodnej ochrany vo väčšine prípadov nerozlišuje medzi azylantom a cudzincom s poskytnutou doplnkovou ochranou a priznáva im rovnaký rozsah práv.

Získanie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny je spojené s nutnosťou doložiť množstvo dokladov, a teda je finančne náročnejšie ako získanie azylu, resp. doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny, hoci žiadosť sama osebe je od platenia správneho poplatku oslobodená. Spoplatnené je iba vydanie dokladu o pobyte sumou 10 eur v prípade vydania a doručenia dokladu do 30 dní, resp. 39 eur v prípade vydania a doručenia dokladu do 2 dní. Osoby s udeleným azylom, resp. poskytnutou doplnkovou ochranou na účel zlúčenia rodiny, sú oslobodené aj od platenia tohto poplatku.

31a. Uvedte, prosím, výzvy, s ktorými sa stretávajú rodinní príslušníci vo vašej krajine pri prístupe k vyššie uvedeným právam (napr. na základe existujúcich štúdií/hodnotení alebo informácií získaných od príslušných orgánov a zainteresovaných strán/odborných posudkov), ako aj súvisiace riešenia.

Štátne orgány neevidujú žiadne výzvy v tejto oblasti.⁴³

32b. Uvedte, prosím, príklady dobrej praxe (napr. prostredníctvom štúdií/hodnotení/odborných posudkov) v súvislosti s poskytovaním vzdelávania/prístupom na trh práce a odborným poradenstvom a prípravou/právom na autonómne povolenie na pobyt pre rodinných príslušníkov vo vašej krajine atď., vrátane podpory pred odchodom s cieľom zabezpečiť lepší prístup po príchode do hostiteľskej krajiny.

Uvedte, prosím, podľa koho ide o osvedčený postup.

Poskytovanie informačných služieb v cudzích jazykoch prostredníctvom MIC IOM je model vysoko hodnotený samotnými cudzincami i orgánmi štátnej správy, ktoré oceňujú, že cudzinci prichádzajú do kontaktu s policajnými útvarmi lepšie pripravení, čo skracuje celkový čas potrebný na vybavenie ich žiadosti.⁴⁴

Záver

SR plne transponovala do svojho právneho poriadku smernicu 2003/86/EC o práve na zlúčenie rodiny, ako aj ďalšie smernice upravujúce práva rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov tretích krajín odlišným spôsobom, najmä smernicu 2014/66/EÚ o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci vnútropodnikového presunu, smernicu 2016/801 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdií, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair a smernicu 2021/1883 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania a o zrušení smernice Rady 2009/50/ES. Právne postavenie rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov tretích krajín preto v súčasnosti nepredstavuje kľúčovú tému politických debát a SR nepripravuje žiadne úpravy legislatívy v tejto oblasti.

Od roku 2017 preto SR neprijala v tejto oblasti žiadne významnejšie úpravy, ktoré by boli primárne motivované nutnosťou zmeny právneho postavenia rodinných príslušníkov. Okrem zavedenia možnosti získania národného víza z dôvodu záujmu SR pre rodinných príslušníkov relokovaných zamestnancov je možné za najdôležitejšiu úpravu považovať skrátenie lehoty umožňujúcej vstup na trh práce bez nutnosti získania povolenia na zamestnanie pre rodinných príslušníkov z 12 mesiacov na 9 mesiacov odo dňa udelenia prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny. Obe tieto úpravy však boli motivované skôr riešením nepriaznivej situácie na trhu práce a potreby zabezpečiť dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov, ako potrebou riešiť situáciu samotných rodinných príslušníkov.

SR vo všeobecnosti umožňuje prístup k právu na zlúčenie rodiny širokému spektru rodinných príslušníkov aj nad rámec nukleárnej rodiny. Za rodinu však nepovažuje osoby žijúce mimo manželského zväzku ani manželstvá osôb rovnakého pohlavia.

Pri posudzovaní žiadosti o udelenie pobytu na účel zlúčenia rodiny vyžaduje SR len splnenie minimálnych podmienok v oblasti bezpečnosti, verejného poriadku a verejného zdravia, záujmov maloletých detí a preukázanie zabezpečenia ubytovania, zdravotného postenia a minimálnych zdrojov na finančné

⁴³ Zdroj: ÚHCP P PZ a MÚ MV SR.

⁴⁴ Zdroj: MIC IOM.

zabezpečenie pobytu. SR nevyžaduje splnenie žiadnych ďalších integračných podmienok či ovládania štátneho jazyka.

Právo na zlúčenie rodiny nie je obmedzené žiadnou čakacou lehotou a rodinný príslušník (s výnimkou rodinných príslušníkov cudzincov s udelenou medzinárodnou ochranou) je vždy oprávnený žiadať o udelenie pobytu na území SR spolu s garantom.

Pre rodinných príslušníkov osôb s priznanou doplnkovou ochranou platia rovnaké podmienky ako pre rodinných príslušníkov iných štátnych príslušníkov tretích krajín s prechodným pobytom na území SR. Osobitné podmienky, ktoré majú rodinní príslušníci azylantov, žiadajúci o zlúčenie rodiny do 3 mesiacov od udelenia azylu garantovi, sa na nich nevzťahujú.

Výhodnejšie podmienky, spočívajúce najmä v rýchlejšom rozhodovaní o žiadosti a rýchlejšom prístupe na trh práce priznáva SR rodinným príslušníkom držiteľov modrej karty a v obmedzenejšej miere aj rodinným príslušníkom zamestnancov vo vede a výskume a rodinným príslušníkom zamestnancov v rámci vnútropodnikového presunu.

Prístup k informáciám o podmienkach udeľovania pobytu v SR pre rodinných príslušníkov predstavuje naďalej výzvu. Neexistuje komplexný štátny portál, ktorý by takéto informácie poskytoval a čiastkové informácie nie sú často dostupné v cudzích jazykoch.

SR nemá zavedený elektronický systém pri podávaní prvých žiadostí o udelenie prechodného alebo trvalého pobytu na 5 rokov. Žiadosti je potrebné podať osobne, vo väčšine prípadov na policajnom útvar, po predchádzajúcom udelení národného víza typu „D“ na zastupiteľskom úrade SR v zahraničí. Rodinní príslušníci, s výnimkou maloletých detí, podávajú žiadosť osobne. Garant je oprávnený podať žiadosť iba v prípade, že jeho rodinný príslušník nemôže žiadosť podať osobne z dôvodu bezvládnosti a v osobitných situáciách, ak ide o rodinného príslušníka držiteľa modrej karty.

Doklady prikladané k žiadosti musia byť vyššie overené, prípadne obsahovať apostilu, a byť úradne preložené do slovenského jazyka.

Rozhodnutie o udelení prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny trvá najviac 90 dní. V osobitných prípadoch rozhoduje policajný útvar v skrátenej lehote do 30 dní. V prípadoch, keď podáva rodinný príslušník žiadosť spolu s garantom, rozhoduje policajný útvar o oboch žiadostiach v rovnakej lehote. Maloletému nemôže byť udelený pobyt v SR v prípade, že so zlúčením rodiny v SR nesúhlasí aj rodič, ktorému maloletý nebol zverený do osobnej starostlivosti a ktorý má právo sa s ním stretávať.

Pobytové preukazy SR nedoručuje do cudziny. Ak nemá rodinný príslušník iné oprávnenie na vstup do SR, je povinný požiadať o národné vízum. Zastupiteľský úrad SR v zahraničí rozhoduje o udelení národného víza v lehote do 30 dní od podania žiadosti.

Aj keď pobyt rodinného príslušníka v SR je priamo závislý od pobytu garanta, tzn., že v prípade ukončenia pobytu garanta sa končí aj pobyt jeho rodinných príslušníkov, SR je v tejto oblasti veľmi flexibilná. Rodinným príslušníkom umožňuje zmenu druhu a účelu pobytu bez nutnosti vycestovania do krajiny pôvodu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či došlo k zániku pobytu garanta uplynutím platnosti pobytu, jeho smrťou, alebo bol jeho pobyt zrušený zo zákonných dôvodov pred uplynutím jeho platnosti.

SR ponúka rodinným príslušníkom štátnych príslušníkov tretích krajín pomerne rozsiahly katalóg práv, aj keď nie bez obmedzení.

Právo na prístup k zamestnaniu je z dôvodu ochrany pracovného trhu obmedzené prvých 9 mesiacov od udelenia prechodného pobytu. Táto lehota bola v roku 2023 skrátená z pôvodných 12 mesiacov.

Právo podnikať obmedzuje SR iba rodinným príslušníkom mimo nukleárnej rodiny, dospelým deťom a rodičom garanta, ktorí získali právo na pobyt z dôvodu, že sa v krajine pôvodu nedokážu o seba sami postarať z dôvodu odkázanosti alebo nepriaznivého zdravotného stavu.

Možnosť študovať v SR nie je rodinným príslušníkom žiadnym spôsobom obmedzené. Prístup k bezplatným kurzom zabezpečujúcim rekvalifikáciu alebo zvýšenie kvalifikácie v rámci štátnych programov je však veľmi limitovaný. Rovnaký prístup k týmto kurzom ako občania SR majú len rodinní príslušníci s udelenou

medzinárodnou ochranou. Štátnu podporu v tejto oblasti nahrádzajú projekty medzinárodných organizácií a mimovládnych organizácií.

Výrazný pokrok zaznamenala SR v oblasti podpory jazykového vzdelávania. Od roku 2024 začala poskytovať dotácie akreditovaným jazykovým školám s cieľom rozšíriť ponuku bezplatných kurzov slovenského jazyka pre dospelých.

Prístup k zdravotnej starostlivosti garantuje SR každému rodinnému príslušníkovi na základe zdravotného poistenia. Zdravotne poistený musí byť každý cudzinec počas jeho pobytu na území SR. Rozdiel spočíva vo forme zdravotného poistenia. Prístup k verejnému zdravotnému poisteniu majú len rodinní príslušníci s trvalým pobytom na území SR, alebo rodinní príslušníci vykonávajúci na území SR ekonomickú aktivitu, ich nezaopatrené maloleté deti a azylanti.

Prístup k dávkam sociálneho zabezpečenia je v SR závislý od druhu pobytu, pričom rodinní príslušníci s trvalým pobytom majú v zásade rovnaký prístup k týmto dávkam ako občania SR. Prístup k dávkam na základe prechodného pobytu je obmedzenejší, najbežnejšie dávky, najmä rodinné dávky, však rodinným príslušníkom s prechodným pobytom patria rovnako.

Dlhodobý pobyt udeľuje SR rodinným príslušníkom štandardným postupom, v zmysle smernice 2003/109/ES a ďalších smerníc, ktoré upravujú výhodnejšie udeľovanie dlhodobého pobytu niektorým skupinám cudzincov (rodinní príslušníci držiteľa modrej karty).

Občianstvo SR môžu rodinní príslušníci získať vo všeobecnosti po 8 rokoch nepretržitého trvalého pobytu na území SR, prípadne 10 rokoch akéhokoľvek nepretržitého pobytu. V kratšom časovom horizonte môžu štátne občianstvo získať azylanti a niektoré skupiny maloletých detí.